

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secția I civilă

Decizia nr. 2113/2016

Pronunțată în ședință publică astăzi, 8 noiembrie 2016.

Decizia nr. 2113/2016

Asupra cauzei civile de față, constată următoarele:

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalul București la data de 11.10.2010, reclamantul A. a chemat în judecată pe pârâții B., Societatea Română de Televiziune, Președintele României, prin Administrația Prezidențială, Administrația Prezidențială, Direcția Națională Anticorupție, solicitând obligarea în solidar a pârâților la plata sumei de 10.000.000 lei către reclamant, cu titlu de despăgubiri civile pentru prejudiciul moral cauzat, constând în vătămarea drepturilor personale nepatrimoniale - demnitate, cinste, onoare, bună reputație, prestigiul persoanei și dreptul la viață privată, dreptul la propria imagine, dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție - rezultând din divulgarea și difuzarea de probe dintr-un dosar de urmărire penală al pârâtei D.N.A. în emisiunea difuzată la data de 10.10.2007 la postul C., cât și prin comentariile pe care pârâta B. le-a realizat în cadrul emisiunii D. din data de 08.09.2010; să fie obligați pârâții să înceteze orice acte de defăimare la adresa sa; să fie obligată pârâta Societatea Română de Televiziune să publice pe cheltuiala sa hotărârea judecătorească de admitere a prezentei cereri într-un ziar de circulație națională.

La data de 03.06.2011 reclamantul a făcut o precizare a acțiunii sub aspectul dezvoltării faptelor ilicite despre care susține că i-ar încălca drepturile personale nepatrimoniale.

Acțiunea a fost întemeiată în drept pe dispozițiile art. 998-999 C. civ.

Prin sentința civilă nr. 1599 din 28 noiembrie 2014, pronunțată de Tribunalul București, secția a III-a civilă, a fost respinsă acțiunea formulată de reclamantul A., astfel cum a fost precizată, în contradictoriu cu pârâții Președintele României, prin Administrația Prezidențială, Administrația Prezidențială și Direcția Națională Anticorupție, ca fiind formulată împotriva unor persoane fără calitate procesuală pasivă, și a fost respinsă acțiunea în contradictoriu cu pârâții B. și Societatea Română de Televiziune, ca neîntemeiată, precum și cererea pârâtei B. de obligare a reclamantului la plata cheltuielilor de judecată, cu motivarea cuprinsă în considerentele respectivei hotărâri.

Urmare a strămutării cauzei de la Curtea de Apel București la Curtea de Apel Brașov prin încheierea nr. 1025 din 12 mai 2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin decizia nr. 979/AP din 30 iunie 2016, Curtea de Apel Brașov, secția civilă, a admis, în parte, apelul formulat de către reclamantul A. împotriva sentinței civile nr. 1599 din 28 noiembrie 2014 a Tribunalului București, secția a III-a civilă, pe care a schimbat-o în parte, în sensul că a respins excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei Direcția Națională Anticorupție și a admis, în parte, acțiunea civilă formulată și precizată de către reclamantul A. în contradictoriu cu pârâtele Direcția Națională Anticorupție, Societatea Română de Televiziune și B. și, în consecință, a obligat pe pârâtele Direcția Națională Anticorupție, Societatea Română de Televiziune și B. să plătească în solidar reclamantului A. suma de 15.000 lei, cu titlu de despăgubiri civile, a obligat pârâta Societatea Română de Televiziune să înceteze difuzarea înregistrărilor audio video ambientale și telefonice ce au constituit probe în dosarul penal nr. x/P/2007 și a obligat pe pârâta Societatea Română de Televiziune să publice prezenta hotărâre, pe cheltuiala sa, într-un ziar de acoperire națională, după rămânerea acesteia irevocabilă; au fost păstrate restul dispozițiilor privind soluționarea celorlalte excepții și pretenții.

Pentru a pronunța această hotărâre, curtea a analizat excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei Direcția Națională Anticorupție ca pe o excepție de fond, constatând că prejudiciul invocat de reclamant este unul moral constând în vătămarea drepturilor personale nepatrimoniale: demnitate, cinste, onoare, bună reputație, prestigiul persoanei și dreptul la viață privată, dreptul la propria imagine, dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție, iar fapta ilicită care se pretinde că a fost săvârșită de D.N.A. rezultă din divulgarea și difuzarea de probe dintr-un dosar de urmărire penală al pârâtei D.N.A. în emisiunea difuzată la data de 10.10.2007 la postul C.

Întrucât prin apelul reclamantului hotărârea atacată a fost criticată doar în ceea ce privește respingerea acțiunii față de pârâtele D.N.A., Societatea Română de Televiziune și B., Curtea a analizat temeinicia pretențiilor acestuia doar în raport de aceste pârâte, soluția atacată intrând în puterea lucrului judecat în ceea ce privește aspectele necriticate referitoare

la respingerea acțiunii față de pârâții Președintele României și Administrația Prezidențială.

După cum rezultă din chiar cererea de chemare în judecată, pretențiile reclamantului față de cele trei pârâte sunt întemeiate pe răspunderea civilă delictuală și constau în repararea unui prejudiciu de imagine cauzat prin concursul faptelor ilicite săvârșite de către cele trei pârâte: D.N.A., Societatea Română de Televiziune (denumită în continuare Societatea Română de Televiziune) și B., fapte diferite care impun o analiză separată a acestora, urmând ca celelalte condiții ale răspunderii civile delictuale (prejudiciu, legătura de cauzalitate și vinovăția) să fie analizate împreună.

Astfel, fapta ilicită imputată pârâtei D.N.A. constă în divulgarea unor probe dintr-un dosar penal aflat în faza de urmărire penală la această instituție, prin încălcarea dispozițiilor art. 12 lit. e) și f) din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public potrivit căroră „(1) Se exceptează de la accesul liber al cetățenilor, prevăzut la art. 1 și, respectiv, la art. 11¹, următoarele informații: e) informațiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare; f) informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces”.

Respectarea obligației de asigurare a secretului probelor în timpul anchetei penale, ca excepție de la principiul universal al liberului acces la informațiile de interes public, are drept scop protejarea unor importante drepturi universale ale celor implicați în astfel de cercetări, precum dreptul la viața privată (art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului), dreptul la propria imagine (prin raportare la dreptul la libertatea de exprimare prevăzut de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului), dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție (art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului).

În speță informațiile aduse la cunoștința publicului la data de 10.10.2007 pe postul de televiziune C. au constat în înregistrări audio-video ambientale și telefonice care au constituit probe în dosarul de cercetare penală a reclamantului, probe strânse de chiar pârâta D.N.A. care instrumenta acest dosar penal nr. x/P/2007, astfel încât obligația de respectare a secretului acestora aparține în primul rând acestei instituții, prin angajații săi.

Faptul că Inspekția Judiciară „nu a putut stabili, fără dubiu, persoana care a transmis către terți înregistrarea în cauză și care a încălcat confidențialitatea lucrărilor” nu înlătură răspunderea pârâtei D.N.A., astfel cum în mod nelegal a reținut prima instanță, întrucât prevederile alin. (2) ale art. 12 din Legea nr. 544/2001 prevăd expres faptul că răspunderea pentru aplicarea măsurilor de protejare a informațiilor aparținând categoriilor prevăzute la alin. (1) revine nu numai persoanelor, ci și „autorităților publice care dețin astfel de informații, precum și instituțiilor publice abilitate prin lege să asigure securitatea informațiilor”.

Dovezile administrate în cauză, din care rezultă cu certitudine că probele difuzate pe un post de televiziune publică provin de la pârâta D.N.A. ce le-a realizat în cursul cercetării penale din dosarul penal nr. x/P/2007, fac ca această instituție să dobândească în cauză calitate procesuală pasivă în calitate de autoritate publică ce deține informația secretă, legiuitorul atribuindu-i acesteia principala obligație și răspundere pentru asigurarea securității informațiilor.

De asemenea, nedepistarea, în cadrul unei anchete disciplinare, a persoanei vinovate de „scurgerea informației secrete” nu înlătură atragerea răspunderii civile delictuale a instituției deținătoare a informației.

Prin urmare, considerentele primei instanțe potrivit căroră, în lipsa unui prepus vinovat de scurgerea informației secrete, nu poate fi atrasă răspunderea D.N.A. în calitate de comitent, au fost apreciate ca fiind în contradicție atât cu normele speciale, cât și cu cele generale ce reglementează instituția răspunderii civile delictuale.

În ceea ce privește practica C.E.D.O. prin care prima instanță și-a fundamentat soluția atacată, Curtea a reținut că aceasta nu are o relevanță deosebită în speță întrucât în nici una dintre aceste cauze nu este vorba despre răspunderea instituțiilor statului pentru nerespectarea obligației de asigurare a securității informațiilor secrete din timpul unei cercetări penale, aceste cauze fiind relevante, într-o oarecare măsură, doar în ceea ce privește faptele celorlalte pârâte, aspect ce a fost analizat cu ocazia cercetării acestora.

Cu privire la pretențiile împotriva pârâtei D.N.A., deosebit de relevantă este cauza Cășuneanu contra României, în care C.E.D.O. a analizat chiar scurgerea de informații către presă în timpul unei investigații penale. În speța respectivă, ca și în cauza dedusă judecării, C.E.D.O. a analizat apariția în presă a unor înregistrări telefonice dispuse în cadrul unei anchete penale înainte de a se ajunge în fața instanței de judecată. Deoarece statul român nu a reușit să preîntâmpine scurgerea de informații, C.E.D.O. a considerat că dreptul la respectarea vieții private și de familie ale respectivului aplicant, prevăzut în art. 8 din Convenție, a fost încălcat.

Într-o jurisprudență constantă, Curtea Europeană a decis că dispozițiile art. 6 parag. 2 din Convenție impun ca orice reprezentant al statului să se abțină să declare public faptul că cel pus sub urmărire penală sau trimis în judecată este vinovat de săvârșirea infracțiunii ce i se reproșează, înainte ca vinovăția acestuia să fi fost stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Curtea nu a putut reține apărarea pârâtei D.N.A. conform căreia această instituție a emis doar un comunicat de presă în data de 09.06.2008 prin care s-a adus la cunoștința publicului faptul că inculpatul A. împreună cu alți inculpați a fost trimis în judecată pentru săvârșirea mai multor infracțiuni de corupție. Emiterea acestui comunicat s-a realizat cu respectarea dreptului publicului la informare, însă nu are legătură cu fapta ce stă la baza pretențiilor deduse judecății.

În concluzie, curtea a reținut că „scurgerea” către presă a unor probe din dosare în timpul urmăririi penale, o fază nepublică a procedurii penale, constituie o ingerință în dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private, creând impresia că acesta a săvârșit fapte penale, anterior emiterii rechizitoriului și pronunțării unei hotărâri judecătorești pe fondul cauzei.

D.N.A. avea obligația de a lua toate măsurile necesare asigurării secretului probelor din respectivul dosar penal. Faptul că această pârâtă nu a păstrat în siguranță informațiile aflate în posesia sa a făcut posibilă „scurgerea” lor către mass-media și a avut drept consecință, în concurs cu fapta celorlalte două pârâte de difuzare a acestor informații, vătămarea drepturilor reclamantului la propria imagine, dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție într-o perioadă în care acesta beneficia de această prezumție.

În ceea ce privește fapta ilicită imputată pârâtelor Societatea Română de Televiziune și B. de a difuza probe cu caracter secret dintr-un dosar penal aflat în faza de urmărire penală pe un post de televiziune națională, curtea a reținut că respectarea obligației de asigurare a secretului probelor, în timpul anchetei penale, aparține tuturor subiecților de drept ce intră în contact cu astfel de informații și care au cunoștință că acestea sunt secrete, fapt ce rezultă din dispozițiile art. 12 alin. (2) din Legea nr. 544/2001 care prevăd expres faptul că răspunderea pentru aplicarea măsurilor de protejare a informațiilor aparținând categoriilor prevăzute la alin. (1) revine și altor „instituții publice abilitate prin lege să asigure securitatea informațiilor”.

Or, potrivit art. 14 alin. (13) din Legea nr. 41/1994, republicată, privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune (în forma în vigoare la data faptelor), „în exercitarea atribuțiilor profesionale de către ziaristi și alți realizatori de emisiuni, informațiile nu pot fi obținute decât prin mijloace legale și morale”.

De asemenea, potrivit art. 3 alin. (3) din Legea audiovizualului nr. 504/2002 „răspunderea pentru conținutul serviciilor de programe difuzate revine, în condițiile legii, radiodifuzorului, realizatorului sau autorului, după caz”.

În aceste condiții, fapta de difuzare a unei informații declarate de lege ca fiind secrete apare în mod evident ca fiind ilicită, iar răspunderea pentru această aparține ambelor pârâte.

Astfel, răspunderea pârâtei Societatea Română de Televiziune este atrasă în calitate de instituție publică de televiziune în cadrul căreia s-a difuzat emisiunea D. din data de 10.10.2007, această instituție având obligația de a asigura respectarea prevederilor legale citate mai sus.

Răspunderea pârâtei B. este atrasă în calitate de realizator al respectivei emisiuni. Astfel cum a reținut și instanța de fond, refuzul acestei pârâte de a se prezenta la interogatoriu reprezintă un început de dovadă scrisă, în sensul că pârâta a recunoscut implicarea sa în difuzarea materialului audio-video, probă într-un dosar penal, în data de 10.10.2007, în calitatea sa de director al departamentului de știri al postului C.

Prin urmare, în mod greșit și cu ignorarea dispozițiilor legale mai sus citate, prima instanță a considerat că doar în sarcina instituției deținătoare există obligația de a nu aduce la cunoștința publică respectiva înregistrare, iar în cazul în care postul C. a intrat în posesia ei și a adus-o la cunoștința publică, nu mai avem de-a face nici măcar cu o faptă ilicită întrucât fapta presupune o atingere minoră a valorilor sociale ocrotite de lege și un demers jurnalistic.

Cu privire la penalizarea jurnaliștilor pentru publicarea de informații nepublice din dosarele penale, C.E.D.O. a decis, printr-o hotărâre recentă, în cauza Bedat contra Elveției, că această penalizare este justificată, reținându-se că și jurnaliștilor le revine sarcina să respecte confidențialitatea cercetărilor penale, nu doar procurorilor care gestionează dosarul.

Curtea a înlăturat apărările pârâților, însușite și de către instanța de fond, bazate pe o serie de hotărâri C.E.D.O. care,

însă, au o aplicabilitate limitată în speța dedusă judecății, deoarece în cauză nu se pune în discuție libertatea de exprimare a jurnalistului, fiind evident că opinia publică avea dreptul de a lua cunoștință despre faptele unei persoane publice cu posibile repercusiuni penale, însă modalitatea de informare a publicului trebuie să se realizeze cu respectarea și a celorlalte obligații legale ce au ca scop protejarea altor drepturi și libertăți fundamentale ale persoanelor implicate.

Astfel, C.E.D.O., încă prin hotărârea *Tourancheau și July* contra Franței din 24 noiembrie 2005, 53886/00, a subliniat dreptul jurnalistului de a publica informații privind anchetele penale în curs, însă acest fapt trebuia realizat de o manieră imparțială față de persoanele implicate și, bineînțeles, fără publicarea de materiale secrete din dosare penale în curs de anchetă.

De fapt, ca și în cauza dedusă judecății, este vorba despre a fixa un echilibru just între dreptul presei la liberă exprimare și dreptul publicului de a fi informat, pe de-o parte, și desfășurarea nepublică a anchetei penale, pentru a se respecta prezumția de nevinovăție, dreptul la viață privată a celui cercetat, dar și independența justiției, prin protejarea magistratului de presiuni disproporționate din partea presei și opiniei publice.

Practica C.E.D.O. avută în vedere de către prima instanță poartă asupra libertății de exprimare a jurnalistului fără ca în respectivele cauze să se facă o analiză a acestui drept prin raportare la respectarea obligației de asigurare a secretului procedurilor unei anchete penale, sub acest aspect având relevanță alte cauze ale instanței europene, printre care cele mai relevante sunt cele redată în cuprinsul hotărârii instanței de apel.

Instanța de apel nu a reținut argumentul instanței de fond privind incidența probei verității, similar regulii din dreptul penal, în condițiile în care pârâta B. a făcut afirmații de fapt confirmate printr-o hotărâre penală definitivă. Condamnarea reclamantului (prin sentința nr. 194 din 14 februarie 2012, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, în Dosarul nr. x/1/2008, sentința rămasă definitivă prin decizia nr. 44 din 25 februarie 2013 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, completul de 5 judecători, în Dosarul nr. x/1/2012) nu are nici o legătură cu acțiunea dedusă judecății, care are ca obiect răspunderea civilă delictuală a instituțiilor statului și persoanelor fizice responsabile pentru alte fapte decât cele pentru care a fost condamnat reclamantul, fapte ce țin de păstrarea, nedivulgarea și nedifuzarea unor probe dintr-un dosar penal în timpul cercetării penale, adică anterior pronunțării hotărârii de condamnare.

În ceea ce privește fapta ilicită a pârâtei B. ce are la bază afirmațiile calomnioase referitoare la moralitatea reclamantului, făcute în emisiunea D. din data de 08.09.2010, curtea a reținut că acestea sunt diferite de cele analizate mai sus și au în vedere o faptă proprie a acestei persoane fără legătură cu fapta de difuzare a unui probe dintr-un dosar penal. Cu toate acestea, prin motivele de apel, nu au fost aduse critici concrete prin care să se facă referire la considerentele instanței de fond avute în vedere la respingerea pretențiilor întemeiate pe acest fapt, iar, pe fond, soluția atacată este legală și temeinică, fiind dată cu o justă apreciere a probelor administrate în cauză care au relevat că afirmațiile pârâtei, referitoare la faptele de corupție ale reclamantului în funcția de ministru, din respectiva emisiune, se încadrează în limitele exercitării cu bună-credință a dreptului jurnalistului la liberă exprimare.

În ceea ce privește condiția prejudiciului produs reclamantului prin divulgarea informațiilor ce constituiau probe în dosarul penal în care era cercetat, curtea a constatat că și această condiție este îndeplinită, caracterul cert al prejudiciului fiind dat de faptul că acesta este actual, în sensul că era deja produs la data la care se pretinde repararea lui.

Divulgarea probelor din dosarul penal în stabilirea vinovăției reclamantului, la un moment în care aveau caracter secret, prin intermediul unei emisiuni de televiziune, au creat un prejudiciu de imagine reclamantului, aducând atingere dreptului acestuia la respectarea vieții private, drept ce înglobează dreptul la imagine, onoare, demnitate. De asemenea, întrucât nu se pronunțase o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, au produs chiar o încălcare a prezumției de nevinovăție a reclamantului.

În cauza *Cășuneanu* contra României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat faptul că dreptul la respectarea vieții private și dreptul la libertatea de exprimare sunt drepturi egale în sensul Convenției și sunt îndreptățite la o protecție egală atunci când sunt puse în balanță.

Curtea a reținut faptul că extrase din dosarul de urmărire penală au fost făcute publice anterior emiterii rechizitoriului. Reținând împrejurarea că ceea ce face obiectul examinării este „scurgerea” informațiilor de către autorități, a apreciat ca irelevant faptul că dosarul penal în care era cercetat reclamantul prezenta un interes public deosebit.

De asemenea, curtea a statuat faptul că acest caz nu privește o pierdere a reputației ca rezultat al acțiunilor proprii ale unei persoane acuzate de săvârșirea unei infracțiuni, de vreme ce la momentul publicării informațiilor confidențiale,

reclamantul beneficia de prezumția de nevinovăție.

În concluzie, producerea prejudiciului a fost apreciată ca fiind certă, prin divulgarea și difuzarea unor informații secrete, reprezentate de probe administrate în cursul cercetării penale, fază nepublică a procesului penal, anterior emiterii rechizitoriului și, bineînțeles, anterior pronunțării unei hotărâri judecătorești de condamnare a reclamantului.

Întrucât prejudiciul suferit de către reclamant a fost produs fără a se putea determina contribuția fiecărei fapte la producerea acestuia, se impune repararea prejudiciului în solidar de către cele trei părâte vinovate.

În ceea ce privește legătura de cauzalitate dintre cele două fapte ilicite și prejudiciul de imagine al reclamantului, s-a apreciat că prejudiciul de imagine suferit de către reclamant are drept bază cauzală faptele celor trei părâte de divulgare și difuzare nelegală a unor probe dintr-un dosar penal la o dată când reclamantul beneficia de prezumția de nevinovăție și deținea o funcție publică deosebit de importantă.

Deși părătele au invocat faptul că imaginea reclamantului a fost, în cea mai mare măsură, prejudiciată prin chiar fapta reclamantului, confirmată în justiție ca fiind una de natură penală, Curtea nu a putut reține aceste apărări deoarece prin invocarea lor se tinde la crearea unei confuzii între răspunderea penală a reclamantului pentru o faptă diferită de cea ce face obiectul răspunderii civile delictuale deduse prezentei judecăți.

În ceea ce privește vinovăția, latura subiectivă a faptei ilicite, curtea a constatat că, pentru angajarea răspunderii civile delictuale, aceasta poate fi atât sub forma culpei (imprudență sau neglijență), cât și sub forma intenției (directe sau indirecte). În speță, dată fiind obligația legală de respectare a secretului probelor administrate în cursul urmăririi penale, nerespectarea acestei obligații s-a produs, dacă nu cu intenție, cel puțin din culpa instituțiilor părâte D.N.A. și Societatea Română de Televiziune care aveau obligația legală de a organiza activitatea și funcționarea propriilor instituții astfel încât să evite nerespectarea procedurii de protecție a datelor nepublice.

Mai mult, obligația generală de a nu aduce atingere drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor prin publicare de informații secrete este o obligație de rezultat, astfel că, atunci când se săvârșește o astfel de faptă, vinovăția există, în lipsa unor cauze exoneratoare, legătura de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciul moral rezultând expres din însăși săvârșirea faptei.

În acest sens, s-a avut în vedere că răspunderea unei autorități publice care a săvârșit o faptă nelegală este o răspundere obiectivă, victima prejudiciului nefiind obligată să facă dovada vinovăției întrucât, odată hotărât de către instanța de judecată că fapta acesteia încalcă o normă legală imperativă, nici autoritatea și nici angajatul vinovat nu se vor putea exonera de răspundere prin proba lipsei de vinovăție, deoarece autoritățile publice trebuie să depună o diligență maximă în respectarea dispozițiilor legale ce reglementează activitatea acestora iar, în privința angajatului, incompetența, neștiința și, mai ales, reaui-intenție, nu pot fi scuzabile.

În ceea ce privește cererea de obligare în solidar a părătelor să înceteze orice acte de defăimare la adresa reclamantului, Curtea a apreciat că o astfel de cerere este, în principiu, admisibilă conform art. 54 alin. (1) din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice (în vigoare la data producerii evenimentului cauzator al prejudiciului suferit de către reclamant) potrivit căruia „persoana care a suferit o atingere în dreptul său (...) la onoare, la reputație (...) sau în orice alt drept personal nepatrimonial va putea cere instanței judecătorești încetarea săvârșirii faptei care aduce atingere drepturilor mai sus arătate”.

Instanța a constatat ca fiind ilicite două fapte: cea a părătei D.N.A., de divulgare a unor probe dintr-un dosar penal aflat în faza de urmărire penală la această instituție și cea a părătelor Societatea Română de Televiziune și B. de difuzare a respectivelor probe pe un post de televiziune națională. Prima dintre acestea este o acțiune instantanee ce s-a consumat și nu e aptă de efecte sub formă continuă sau continuată, pe când cea de-a doua, în temeiul art. 54 alin. (1) din Decretul nr. 31/1954, poate să producă efecte și există posibilitatea săvârșirii sale în continuare, cu consecința perpetuării prejudiciului de imagine al reclamantului și încălcării dreptului acestuia la viața privată, dar și al dreptului reclamantului „la uitare”, drept recunoscut și de C.J.U.E. în cauza multinațională Google contra Spaniei din 13 mai 2014.

În ceea ce privește cererea de obligare a părătei Societatea Română de Televiziune de a publica pe cheltuiala sa hotărârea judecătorească de admitere a cererii de chemare în judecată, Curtea a reținut că și această cerere este admisibilă, conform dispozițiilor art. 54 alin. (2) din Decretul nr. 31/1954, potrivit cărora „totodată, cel care a suferit o asemenea atingere va putea cere ca instanța judecătorească să oblige pe autorul faptei săvârșite fără drept, să publice, pe socoteala acestuia, în condițiile stabilite de instanță, hotărârea pronunțată ori să îndeplinească alte fapte destinate să restabilească dreptul atins”.

Condițiile legale ce trebuie îndeplinite pentru admiterea acestei cereri trebuie cercetate prin coroborarea acestora cu cele de la alin. (1), analizate mai sus, în baza cărora s-a admis cererea de obligare a pârâtei Societatea Română de Televiziune la încetarea faptei de difuzare a înregistrărilor audio video ambientale și telefonice ce au constituit probe în dosar penal nr. x/P/2007, astfel încât această pârâtă a fost obligată să publice dispozitivul prezentei hotărâre, pe socoteala sa, într-un ziar de acoperire națională, după rămânerea acesteia irevocabilă.

În ceea ce privește cuantumul prejudiciului, curtea a considerat că nici sistemul legislativ românesc și nici normele comunitare nu prevăd în mod concret criterii care să ducă la o reparare pe deplin a daunelor morale, iar acest principiu, al reparării integrale a unui astfel de prejudiciu, nu poate avea decât un caracter estimativ, fapt explicabil în raport de natura neeconomică a respectivelor daune, imposibil de a fi echivalate bănesc.

Cuantificarea daunelor morale se impune a fi realizată în concret, în funcție de circumstanțele personale ale fiecărei victime, circumstanțe ce vizează atât consecințele sociale cât și cele psihice suferite de acestea.

Referitor la întinderea prejudiciului și cuantumul posibilelor despăgubiri acordate, ceea ce trebuie în concret evaluat este despăgubirea ce vine să compenseze prejudiciul și să aducă acea satisfacție de ordin moral celui prejudiciat, însă suma de 10.000.000 lei, solicitată de către reclamant, este nejustificată și exagerată în raport de prejudiciul suferit.

Întrucât în cauză, la cererea reclamantului, instanța a admis și cererile formulate în temeiul art. 54 alin. (1) și (2) din Decretul nr. 31/1954, care au drept scop tocmai diminuarea prejudiciului moral suferit de către reclamant, curtea a apreciat ca fiind echitabilă și în acord și cu practica C.E.D.O. suma de 15.000 lei despăgubiri civile, sumă la care au fost obligate în solidar pârățile D.N.A., Societatea Română de Televiziune și B.

Împotriva acestei decizii au declarat recurs reclamantul A. și pârâții Societatea Română de Televiziune, B. și Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție.

1. Recurentul-reclamant A. și-a întemeiat recursul pe dispozițiile art. 304 pct. 9 C. proc. civ.

În dezvoltarea acestui motiv de recurs a arătat că, atunci când se referă la fapta ilicită a pârâtei B. din data de 08.09.2016, instanța de apel reține lapidar că nu a regăsit critici concrete ale reclamantului cu privire la soluția fondului, în care se motiva că afirmațiile pârâtei se circumscriu unui demers jurnalistic de bună-credință și, pe cale de consecință, consideră această soluție ca fiind temeinică și legală. Instanța nici nu abordează o eventuală răspundere civilă delictuală a comitentului Societatea Română de Televiziune pentru fapta prepusului B.

De asemenea, deși arată criteriile doctrinare și jurisprudențiale prin care se determină cuantumul daunelor morale ce urmează a fi acordate, instanța de apel nu ține cont de calitatea pe care o deținea în acel moment reclamantul, faptul că acesta era o persoană extrem de cunoscută în spațiul public din România, fiind în trecut ministru de finanțe, ministru muncii și un politician de anvergură, precum și de impactul extrem de puternic pe care l-a produs în conștiința publică difuzarea materialului din data de 10.10.2007 și comentariile ulterioare.

Cu privire la fapta ilicită a realizatoarei de televiziune B. și a Societății Române de Televiziune din data de 08.09.2010, concretizată prin afirmațiile defăimătoare făcute în emisiunea D., realizatoarea B. s-a lansat în mod premeditat într-un dialog presărat cu afirmații calomnioase la adresa fostului ministru A., făcând totodată trimitere și la filmulețul difuzat de către aceasta în data de 10.10.2007 sub titlul „Flagrant”, pe care, dacă ar mai avea ocazia, l-ar redifuză.

Discuțiile din cadrul emisiunii demonstrează fără echivoc faptul că doamna B. este cea care a dispus difuzarea „filmulețului” din data de 10.10.2007, această faptă ilicită fiind constatată de către Curtea de Apel Brașov, observându-se că pârâta B. se mândrește cu faptul că a săvârșit o faptă ilicită și își permite să facă afirmații calomnioase fără a avea un interes legitim, ci doar dorința de a desființa mediatic o persoană publică, fapt care s-a și produs.

Prin aceste comentarii și insinuări calomnioase, cele două pârâte au încălcat normele privind ocrotirea dreptului la cinste, onoare, bună reputație, demnitate, prestigiul persoanei, dreptul la propria imagine, dreptul la un proces echitabil, prezumția de nevinovăție.

Această atitudine a postului național de televiziune și a unuia dintre cei mai cunoscuți realizatori de televiziune este de natură să inoculeze publicului larg ideea că ministrul A. este un ministru corupt, un om malefic, „de care nu avem nevoie”, așa cum declara însăși doamna B., cele două pârâte subrogându-se astfel instanțelor judecătorești competente și condamnăm un om disprețului public înainte ca acesta să fie judecat.

Instanța de fond respinge caracterul ilicit al faptelor celor două pârâte din cadrul emisiunii D. din data de 08.09.2016 motivând că, pe de o parte, ar fi incidentă proba verității ca urmare a pronunțării sentinței penale nr. 194 din 14 februarie

2012 de către Înalta Curte de Casație și Justiție și, pe de altă parte, afirmațiile respective reprezintă un demers jurnalistic grevat pe dreptul la liberă exprimare și libertatea presei.

Instanța de apel, consideră ca fiind temeinică și legală soluția fondului cu privire la aceste aspecte, susținând și faptul că nu a regăsit critici concrete ale acestei soluții în cererea de apel.

Așa cum se poate constata fără putere de tăgadă prin lecturarea cererii de apel, apelantul a formulat critici concrete cu privire la soluția fondului atât din perspectiva lipsei incidenței probei verității, cât și din perspectiva interferenței dintre dreptul la liberă exprimare și libertatea presei cu drepturile personal nepatrimoniale ale reclamantului referitoare la cinste, onoare, demnitate, viața privată, dreptul la un proces echitabil sau prezumția de nevinovăție.

Recurentul reiterează în fața instanței de recurs criticile formulate și în apel față de soluția fondului cu privire la faptele ilicite ale părâtelor din data de 08.09.2010.

Susține că apărările părâtelor și soluția fondului cu privire la o eventuală incidență în prezenta cauză a probei verității, ca urmare a pronunțării sentinței penale nr. 194 din 14 februarie 2012 de către Înalta Curte de Casație și Justiție, sunt nefondate întrucât faptele ilicite constând în comentariile calomnioase, ulterioare filmulețului din data de 10.10.2007, cum sunt cele din emisiunea D. din data de 08.09.2010, nu pot intra sub incidența probei verității, deoarece nu există niciun interes legitim pentru ca reclamantul să fie supus aceluși lung șir de calomnii care au avut ca unic scop defăimarea și „condamnarea la dispreț public” a ministrului A., chiar la postul național de televiziune.

Totodată, analizând obiectul afirmațiilor calomnioase făcute cu doi ani înainte ca instanța penală să se pronunțe pe fond, se constată că nu există o identitate între conținutul acestora și soluția pronunțată de către Înalta Curte de Casație și Justiție, astfel încât defăimările exagerate de genul „ministru corupt cu un limuzină, palincă și caltaboși” nu își găsesc corespondent în probatoriul dosarului penal care la acel moment era public.

Dialogul zeflemitor, bășcălios și referirile la corupția cu palincă și caltaboși au avut menirea de a culpabiliza și duce în derizoriu persoana ministrului A., inoculând opiniei publice ideea că acesta este un om mic, care se lasă corupt cu niște produse alimentare tradiționale, aspecte care nu pot intra sub incidența probei verității deoarece nu au un corespondent probatoriu în dosarul penal și nu există niciun interes legitim din partea autorului calomniilor de a le formula la postul național de televiziune.

În aceste condiții, aprecierea instanței de fond, menținută în apel, conform căreia afirmațiile calomnioase ale părâtei B. din emisiunea D. din data de 08.09.2010 au o bază factuală în dosarul penal aflat în curs de judecată în care, în data de 14.02.2012, s-a pronunțat o soluție de condamnare, este una eronată, respectiva soluție, pronunțată la aproape doi ani după săvârșirea faptei ilicite, neavând relevanță în prezenta cauză.

Admisibilitatea probei verității este condiționată de existența unui interes legitim, în apărarea căruia să se fi făcut afirmația sau imputarea calomnioasă ori, în speța de față, singurul interes al părâtelor a fost condamnarea subsemnatului reclamant în spațiul public, cu mult înainte ca instanța de judecată competentă să se pronunțe.

Libertatea de exprimare este un drept fundamental al individului, cu o aplicație specifică în domeniul mass-media, ocrotit ca atare de Curtea Europeană a Drepturilor Omului din a cărei jurisprudență constantă reiese importanța deosebită a libertății presei în orice societate democratică. Această libertate nu este însă una absolută, ea implicând unele restricții generate de necesitatea protecției altor valori fundamentate, cum ar fi dreptul la reputație, demnitate și onoarea persoanei.

Exercițiul acestor drepturi este supus unor restricționări sau ingerințe care trebuie să întrunească trei caracteristici: să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie necesare într-o societate democratică, așadar să fie proporționale cu scopul urmărit.

Instanța europeană a stabilit, raportat la obligațiile ce revin jurnaliștilor, că aceștia trebuie să își exercite profesia cu bună-credință, să ofere informații exacte și demne de a fi considerate credibile, respectând întrutotul deontologia profesională. Ea a stabilit că jurnaliștii nu pot fi scutiți, în numele rolului esențial ce le revine pentru funcționarea unei societăți cu adevărat democratice, de respectarea legilor de drept comun, inclusiv a celor din materie penală.

Este jignitor pentru profesia de jurnalist ca cineva să considere că afirmațiile calomnioase, de genul celor proferate de părâta B. în emisiunea D. din data de 08.09.2010, reprezintă „un demers jurnalistic efectuat cu bună-credință”, acestea excedând cu mult limitele pe care jurisprudența C.E.D.O. le-a prevăzut pentru exercitarea drepturilor privitoare la libertatea presei, libertatea de exprimare, libertatea de opinie, libertatea de informare a opiniei publice.

Prin urmare, faptele ilicite ale pârâtelor din data de 08.09.2010 nu pot intra sub incidența probei verității și nu pot fi justificate de invocarea drepturilor privitoare la libertatea presei, libertatea de exprimare, libertatea de opinie, libertatea de informare a opiniei publice.

Recurentul este nemulțumit și cu privire la cuantificarea despăgubirilor civile acordate întrucât consideră suma acordată ca fiind derizorie.

Deși cuantificarea prejudiciului moral nu este supusă unor criterii legale de determinare, cuantumul daunelor morale stabilindu-se, prin apreciere, în jurisprudența lor, atât instanțele naționale, cât și Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu operează cu criterii de evaluare prestabilite, ci judecă în echitate, procedând la o apreciere subiectivă a circumstanțelor particulare ale cauzei, în funcție de care se stabilește întinderea reparației pentru prejudiciul suferit.

Despăgubirile reprezentând daunele morale trebuie să fie rezonabile, aprecierea și cuantificarea acestora să fie justă și echitabilă, să corespundă prejudiciului moral real și efectiv produs victimei și suferite de aceasta, în așa fel încât să nu se ajungă la o îmbogățire fără just temei a celui îndreptățit să pretindă și să primească daune morale, dar nici să nu fie derizorii.

În speța de față, suma de 15.000 lei acordată cu titlu de despăgubiri civile, reprezintă o nouă umilire a reclamantului prin caracterul derizoriu pe care îl prezintă, aceasta nefiind de natură să acopere nici cheltuielile ocazionate cu susținerea prezentei cauze, cu atât mai puțin prejudiciul de imagine suferit de către reclamant.

Este adevărat că admiterea capetelor de cerere prin care instanța obligă pârâtele la încetarea difuzării înregistrărilor audio-video și la publicarea hotărârii pronunțate ar fi putut diminua prejudiciul moral suferit cu mulți ani în urmă, dar în prezent, la nouă ani de la difuzarea filmulețului intitulat „Flagrant”, aceste obligații instituite în sarcina pârâtelor nu mai sunt de natură să producă o reacție favorabilă care să diminueze prejudiciul provocat reclamantului.

Pe de altă parte, materialul difuzat ilegal în data de 10.10.2007 a avut efectul scontat de către cei care au hotărât în mod injust să-l aducă la cunoștința publică, persoana reclamantului, ministru la acea dată, a fost desființată mediatic și scoasă efectiv din spațiul public și politic, prejudiciu de imagine care nu va putea fi reparat niciodată, în condițiile în care a echivalat cu o condamnare dinainte dispusă.

Calitatea pe care reclamantul o avea în acel moment și notorietatea de care se bucură sunt iarăși criterii care trebuie avute în vedere de către instanță care duc la agravarea prejudiciului și, implicit, necesită creșterea cuantumului despăgubirilor.

Despăgubirile civile trebuie să constituie și o sancțiune efectivă a pârâtelor pentru fapta ilicită de natură a le determina ca, pe viitor, să se abțină de la astfel de acțiuni care încalcă dispozițiile legale și drepturile fundamentale ale cetățenilor asupra cărora sunt îndreptate.

2. Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție critică decizia recurată prin prisma motivelor de recurs reglementate de art. 304 pct. 7, 8 și 9 C. proc. civ.

Cu privire la incidența art. 304 pct. 7 C. proc. civ., se arată că, în cuprinsul considerentelor deciziei civile nr. 979/AP din 30 iunie 2016, Curtea de Apel Brașov vorbește despre acte și fapte juridice pe care le califică în mod greșit raportat la realitatea faptică și juridică.

Astfel, instanța de apel vorbește despre o anchetă disciplinară „cu privire la scurgerea informației secrete”, deși nu a avut loc niciodată vreo anchetă disciplinară, nota Inspecției Judiciare nr. 2254/IJ/2022/SIJ/816/SIP/2007 vizând explicit doar „efectuarea verificării de către Inspecția Judiciară ca efect al furnizării în mass-media a materialului audio-video cunoscut opiniei publice sub numele „scurt-metrajul șpăgii F.-A.”, verificări soldate cu o „atenționare” a instituției și fără ca acestea să aibă concluzii lipsite de echivoc. Astfel, nu s-a putut decide în mod evident dacă persoana care a multiplicat materialul era din cadrul D.N.A., ci că există doar posibilitatea de a fi angajat al D.N.A.

Pe tot cuprinsul deciziei civile apelate este folosit termenul de „informații secrete” or, în nota Inspecției Judiciare nr. 2254/IJ/2022/SIJ/816/SIP/2007, nu este folosit nici un moment acest termen, ci „material audio-video”, „montaj de înregistrări audio-video”, „înregistrări în mediu ambiental”, „înregistrări de imagini” sau „mijloace de probă în procesul penal” sau, în cel mai sever caz, se vorbește despre o eventuală „transmitere neautorizată”, instanța de apel însușindu-și termeni nejuridici din motivările reclamantului-intimat.

Mai mult, în cuprinsul art. 94 alin. (5) C. proc. pen. titulatura de informații secrete raportate la astfel de împrejurări nu este menționată, fiind prevăzut doar faptul că „în cursul urmăririi penale, avocatul are obligația de a păstra

confidențialitatea sau secretul datelor și actelor de care a luat cunoștință cu ocazia consultării dosarului”, restul trimiterilor fiind în legătură cu informații calificate drept secret de stat, ceea ce nu este cazul în speța de față.

Referitor la incidența art. 304 pct. 8 C. proc. civ., recurentul menționează că alin. (2) și (3), pag. 12 din decizia recurată, sunt lipsite de orice raționament clar, în care sunt mixate premise aparținând răspunderii civile delictuale cu cele ale răspunderii comitentului față de fapta prepusului, fără a determina în baza cărui text de lege este atrasă răspunderea civilă D.N.A. În continuare, motivarea continuă cu îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 998-1000 din vechiul C. civ., nemaifăcându-se niciunde vorbire strict de eventuala incidență a art. 1000 alin. (3) C. civ. și de condițiile impuse de această normă, avută în vedere la pronunțarea sentinței civile de către instanța de fond.

De asemenea, în cuprinsul deciziei sunt menționate diverse decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului care fie nu au legătură cu cauza, fie se contrazic unele pe altele, fie contrazic alte decizii C.E.D.O. de referință în materie.

Astfel, decizia din cauza Cășuneanu contra României nu este aplicabilă în speță, unde este vorba de un material audio-video, iar nu de declarații publice ale unui reprezentant al statului.

Cu toate acestea, instanța de fond înlătură în parag. (4) pag. 12 un număr de 20 decizii C.E.D.O., invocate de pârâți în apărare, asupra cărora opinează că nu se aplică, fără a preciza explicit care sunt motivele înlăturării lor, în contrapondere cu decizia din cauza Cășuneanu, care este inaplicabilă în speță.

Cu privire la incidența art. 304 pct. 9 C. proc. civ., recurentul consideră că, în mod eronat, instanța de apel a apreciat că nu este aplicabilă excepția lipsei calității procesuale pasive a Direcției Naționale Anticorupție, fără a prezenta nici un fel de argumente legale ori de fapt de natură să înlătore considerentele expuse de prima instanță de fond în admiterea acestei excepții.

Recurentul apreciază că nu poate fi atrasă răspunderea civilă delictuală a D.N.A. pentru fapta proprie, în baza art. 998-999 C. civ., întrucât raportul Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii nu demonstrează decât că imaginile respective provin din interiorul D.N.A., nu și că D.N.A. le-ar fi distribuit. Reclamantul nu a făcut în nici un mod dovada (cum de altfel nu a reieșit nici din raportul inspecției) că Direcția Națională Anticorupție a remis către postul C. imaginile respective.

Obiecțiunile la raport și răspunsul la aceste obiecțiuni concluzionează asupra faptului că inspecția judiciară și-a depășit atribuțiile în speță, iar D.N.A. nu a fost nicicum sancționată urmare a acestui raport, după cum nu s-a propus nici sancționarea vreunui angajat al său, situație care exclude, de asemenea, o culpă a D.N.A.

În speță nu poate fi angajată nici răspunderea civilă delictuală pentru fapta altuia, în conformitate cu art. 1000 alin. (3) C. civ., având în vedere că din probatoriu administrat nu rezultă că un presupus prepus al D.N.A., astfel identificat, ar fi distribuit către postul C. materialul audio-video. Concomitent, ar fi trebuit să se demonstreze de către reclamantul-apelant existența unui raport de prepușenie, în condițiile art. 1000 alin. (3) C. civ., respectiv pretinsa faptă ilicită să fi fost săvârșită de un prepus, în cadrul sarcinilor încredințate de comitent, în calitate de subordonat al comitentului, să existe acord de voință între prepus și comitent, așa încât prepusul să îndeplinească fapta în contul comitentului, iar nu pe cont propriu. Or, în speță, probatoriu nu numai că nu indică un eventual prepus, dar nici nu aduce lumină în privința calității acestuia de salariat al instituției.

Prin cererea de chemare în judecată, așa cum a fost formulată, se solicită angajarea răspunderii civile delictuale a Direcției Naționale Anticorupție pentru faptul că înregistrările audio-video ambientale nu puteau să provină decât de la această instituție sau de la Președinție.

Însă, răspunderea Direcției Naționale Anticorupție nu poate fi atrasă, întrucât de la această instituție provine numai comunicatul de presă nr. 133/VIII/3 din 09.06.2008, circumscris sub toate aspectele rigorilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, aceasta fiind singura „faptă” certă, săvârșită în legătură cu comunicarea vreunui material către presă.

Așa fiind, acțiunea îndreptată împotriva pârâtului Direcția Națională Anticorupție nu conține niciun element pertinent de natură să aibă aptitudinea de a atrage răspunderea delictuală, deoarece reprezentanții pârâtei, în calitate de procurori investiți cu soluționarea cauzei, au efectuat cercetări într-o cauză penală și au dispus trimiterea în judecată, iar cercetările inspecției au dovedit că imaginile nu au fost transmise de D.N.A., așa încât acțiunea sa este inadmisibilă în raport cu acești pârâți.

Din lecturarea filelor în care motivează acțiunea și completarea acțiunii în instanță, invocate de reclamant ca temei al răspunderii civile delictuale, nu rezultă nicio legătură între cercetarea penală desfășurată în cauză și persoana sa,

situație în care nu se poate vorbi de crearea unui prejudiciu și, pe cale de consecință, nu se poate vorbi despre săvârșirea de către pârât a unei fapte ilicite care să justifice legitimarea procesuală pasivă a acestuia, instanța de apel operând doar cu prezumții, unele din ele chiar în afara normelor legale, precum prezumția că unitatea deținătoare ar fi și singura care ar putea face public materialul respectiv.

Singura certitudine, remarcată în raportul Inspecției Judiciare și în considerentele sentinței apelate, este posibilitatea de multiplicare a montajului audio-video în cadrul D.N.A., însă este vorba doar de „o posibilitate”, nu de „multiplicarea” în sine, lipsind și aici certitudinea explicită.

Reclamantul-apelant susține că presa din România a făcut public faptul că era inculpat, deși la acea dată nu fusese pus sub învinuire.

În realitate, odată cu finalizarea cercetărilor în dosarul penal în care a fost cercetat și trimiterea acestuia în judecată pentru soluționare, a fost emis de către Biroul de relații cu presa din cadrul D.N.A. (singura structură din cadrul instituției abilitată să transmită informații de interes public), comunicat de presă, în data de 09.06.2008, care aduce la cunoștința mass-media și a opiniei publice faptul că inculpatul A. și alți inculpați au fost trimiși în judecată sub aspectul săvârșirii mai multor infracțiuni de corupție.

Informațiile astfel prezentate de Biroul de relații cu presa din cadrul Ministerului Public au o bază factuală suficient de precisă și fiabilă care să poată fi considerată ca proporțională cu natura și forța afirmațiilor. Din analiza conținutului comunicatului reiese cu certitudine faptul că nu există nicio referire la imagini video.

Prin urmare, chiar dacă s-ar admite că există persoane sau agenții de presă care alătură numele reclamantului cu imaginile din emisiunea D. din data de 10.10.2007, aceasta se datorează și împrejurării că interesul public pentru cazuri de corupție este legitim, fiind justificat să se transmită informații despre trimiterea în judecată a unor persoane cu importante funcții publice.

De subliniat, în acest context, că publicul are dreptul de a primi informații despre chestiunile supuse analizei instanțelor judecătorești, cu atât mai mult cu cât chestiunea supusă analizei este în categoria faptelor de care sunt învinuiți demnitari care generează un val de interes public.

În atare situație, este evident că actul invocat de reclamant nu a fost furnizat de D.N.A. în activitatea de informare a opiniei publice, fapt rezultat inclusiv din concluziile controlului Inspecției Judiciare a Consiliului Superior al Magistraturii.

Cât privește legalitatea interceptărilor audio-video, legiuitorul a prevăzut prin art. 91¹ și urm. C. proc. pen. un cadru procedural standard care trebuie respectat, astfel încât să nu fie prejudiciate drepturile și libertățile cetățenilor, iar acțiunile Direcției Naționale Anticorupție s-au rezumat în a efectua cercetarea penală, a solicita instanței dispunerea unor măsuri preventive privative de libertate (începând cu data de 6.10.2007) și a trimite în judecată persoanele împotriva cărora există probe că ar fi comis infracțiuni, în cadrul legal stabilit de normele în vigoare.

Condițiile necesare, potrivit dispozițiilor art. 998 C. civ. pentru angajarea răspunderii civile delictuale, respectiv: existența unui prejudiciu, existența unei fapte ilicite, a unui raport de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, a vinovăției celui care a cauzat prejudiciul constând în intenția, neglijența sau imprudența cu care a acționat, nu sunt, în speță, întrunite cumulativ.

În cazul de față, nici cercetarea și nici trimiterea în judecată a reclamantului, nici emiterea comunicatului de presă respectiv nu pot constitui în sine o faptă ilicită, atât timp cât s-au circumscris cadrului legal, nereprezentând în nici un caz o abatere de la normele procedural penale.

Luând în considerare că nu au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează activitatea de urmărire penală, în speță nu poate fi reținută comiterea cu vinovăție a vreunei fapte cauzatoare de prejudicii, aspect care, de altfel, nu a fost dovedit de reclamant.

Anterior datei de 10.10.2007, data la care a fost transmis la postul C. materialul audio-video pe care reclamantul îl identifică ca fiind cauzator de prejudicii, dosarul constituit în urma propunerii de arestare preventivă împreună cu materialul probator, incluzând materialul audio-video, a trecut prin grefele și completele a trei instanțe, respectiv Înalta Curte de Casație și Justiție, Tribunalul București și Curtea de Apel București, dar și la Administrația Prezidențială, în vederea solicitării avizului. În acest context, identificarea în speță a D.N.A. ca fiind instituția ce a transmis presei înregistrările audio-video este cel puțin speculativă.

Considerăm că intențiile vindicative ale reclamantului nu pot înlocui obligația de a aduce probe în sprijinul afirmațiilor

sale, probe care să fie deasupra oricărui dubiu asupra sursei materialului difuzat de postul C.

Apelantul-reclamant, în dovedirea pretențiilor sale, are obligația de a proba că sunt întrunite cumulativ cerințele prevăzute de lege pentru angajarea răspunderii civile delictuale. Neîndeplinirea fie și numai a uneia dintre aceste cerințe face imposibilă angajarea răspunderii pentru prezumtiva faptă ilicită. Este obligația reclamantului să dovedească faptul că încălcarea dreptului său a fost izvorul prejudiciului. Solicitarea de plată pentru acoperirea prejudiciului creat, nu poate fi soluționată pozitiv în situația nedovedirii tuturor condițiilor impuse de lege și de asemenea simpla afirmație a existenței unui prejudiciu nu duce automat la plata daunelor morale.

Din motivarea în fapt a cererii reclamantului nu rezultă elemente suficiente care ar putea susține pretențiile acestuia de plată a daunelor morale. Apelantul-reclamant invocă și prejudiciul moral suferit prin încălcarea prezumției de nevinovăție, însă această prezumție nu ar fi putut să producă un prejudiciu moral reclamantului, atât timp cât reclamantul a fost condamnat definitiv, ceea ce răsturnată prezumția de nevinovăție.

Reclamantul nu face dovada că, după apariția comunicatului de presă al D.N.A. și a articolelor de presă, viața personală i-a fost afectată, cât și viața profesională, protejate de art. 8 din C.E.D.O. Afectarea imaginii în raport cu familia sa, față de sine și în raport cu statutul său profesional, sunt chestiuni care trebuiau descrise și probate în detaliu.

Prin cererea formulată reclamantul nu dovedește în niciun fel care sunt motivele care presupun includerea cererii sale în sfera de aplicare a dispozițiilor art. 8 din C.E.D.O., cu atât mai mult cu cât alin. (2) al acestui articol prevede o excepție de la respectarea dreptului la viața privată în cazul în care ingerința este prevăzută de lege pentru prevenirea faptelor penale.

În lumina principiilor de procedură civilă, este sarcina reclamantului să demonstreze că pasajele contestate de el constituie „informații”, adică relatări cu caracter factologic și informativ, ce îi afectează onoarea, demnitatea și reputația profesională și că pretențiile lui de ordin pecuniar sunt întemeiate, iar pârâtul urmează doar să demonstreze că „informația” contestată nu este falsă.

De altfel, în sprijinul acestei susțineri, la data de 9 decembrie 2011, a fost pronunțată decizia C.E.D.O. de inadmisibilitate parțială în cauza Patriciu vs. România (cererea nr. 43750/05). C.E.D.O. a considerat că, prin acceptarea funcției de demnitate publică ocupată de reclamant, aceasta a achiesat și la posibilitatea de a fi supus unor critici publice, cetățenii fiind în drept să fie informați în legătura cu posibilele încălcări ale legii în exercitarea funcției publice deținute.

În acest sens, C.E.D.O. a apreciat că afirmațiile despre E. că este obiect al unei cercetări penale nu reprezintă o încălcare a prezumției de nevinovăție, ci reprezintă o informare a opiniei publice asupra unei persoane care, prin acceptarea funcției de demnitate publică trebuie să accepte posibilitatea de a fi supus unor critici publice.

Invocând cauzele C.E.D.O. Handyside împotriva Regatului Unit (cu privire la dreptul de a primi și informații care deranjează sau șochează), cauza Patriciu împotriva României (referitor la sarcina reclamantului de a demonstra că pasajele contestate constituie informații care îi afectează onoarea, reputația și demnitatea), Lingens contra Austriei (privind constatarea caracterului esențial al libertății de exprimare într-o societate democratică), recurentul apreciază ca neîntemeiate pretențiile reclamantului, întrucât în cauză nu se regăsește niciunul din izvoarele obligațiilor prevăzute de art. 998-999 C. civ.

3. Recurenta-pârâtă Societatea Română de Televiziune, critică decizia recurată din perspectiva art. 304 pct. 8 și 9 C. proc. civ.

Se arată că instanța de apel a făcut o aplicare greșită a art. 12 alin. (2), art. 14 alin. (13) din Legea nr. 41/1994 și a art. 3 alin. (3) din Legea nr. 504/2002 a audiovizualului, întrucât nici Societatea Română de Televiziune și nici prepusul său, B., nu au încălcat aceste prevederi legale.

În realitate, nici jurnaliștii și nici organele mass-media, în general, nu pot răspunde pentru nerespectarea caracterului secret al pieselor dintr-un dosar penal, pe care nu ei, ci alte autorități ale statului le instrumentează.

Tot astfel, numai prepuși ai autorităților statului cu competențe în desfășurarea cercetării penale - cum este parchetul ori D.N.A. - sunt aceia care sunt obligați să respecte în activitatea lor atât secretul probelor pe care le gestionează, cât și principiul prezumției de nevinovăție a celor pe care îi cercetează penal, căci acestea sunt principii care guvernează proceduri judiciare în care jurnaliștii nu sunt implicați prin natura sarcinilor lor profesionale. Este și motivul pentru care instanța de fond a reținut în mod corect că nici Societatea Română de Televiziune și nici B. nu au încălcat drepturile personale nepatrimoniale ale intimatului-reclamant (la demnitate, onoare), nefiind încălcate Legea audiovizualului și Codul deontologic al jurnalistului.

Dimpotrivă, Consiliul de onoare al Clubului Român de Presă a transmis un comunicat, la data de 17 octombrie 2007, prin care a învederat că, în urma analizei acestei situații, nu a fost încălcat Codul deontologic al ziaristului, iar materialul difuzat este unul de interes public, difuzarea lui fiind justificată.

Art. 12 lit. e) și f) din Legea nr. 544/2001 nu a fost încălcat din moment ce divulgarea informațiilor aparținând unor probe din dosarul penal nu a periclitat rezultatul anchetei, nu a pus în pericol viața, integritatea corporală ori sănătatea vreunei persoane și nici nu a fost de natură a aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al vreunei persoane implicate în procesul penal.

Prin difuzarea acestui material pe postul de televiziune, chiar dacă o instanță nu se pronunțase încă asupra vinovăției reclamantului, nu s-a încălcat nici prezumția de nevinovăție a acestuia, deoarece prezentarea materialului nu a însemnat că se stabilește vinovăția reclamantului, ci doar s-a adus la cunoștința publicului aspecte ce țin de un interes general referitor la un om politic important.

Practica C.E.D.O. invocată de instanța de apel nu este aplicabilă în situația de față întrucât, prin modalitatea de difuzare a informațiilor în cadrul emisiunii D., libertatea de exprimare a jurnalistului s-a realizat cu respectarea și a obligațiilor de a nu periclita rezultatul anchetei și de a nu influența instanța penală, astfel încât a fost asigurat reclamantului un proces echitabil.

Necesitatea restrângerii libertății de exprimare într-o societate democratică pentru a proteja reputația sau drepturile altora încetează acolo unde începe o altă necesitate, aceea de a încuraja discuțiile deschise asupra chestiunilor de interes public.

Difuzarea informațiilor nu a fost de natură să exercite vreo presiune asupra magistraților. Dimpotrivă, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că aducerea la cunoștința publicului în timpul urmăririi penale a unor înregistrări audio-video nu poate conduce la înlăturarea înregistrărilor din materialul probator, din moment ce au fost respectate condițiile de legalitate pentru obținerea lor, iar stabilirea vinovăției nu s-a întemeiat exclusiv pe aceste înregistrări, ci pe coroborarea lor cu celelalte probe administrate în cauza penală.

În mod greșit instanța de apel a reținut lipsa de relevanță, similar cu proba verității din dreptul penal, a condamnării reclamantului prin sentința penală nr. 194/2012 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, în Dosarul nr. x/1/2008, rămasă definitivă prin decizia nr. 44/2013 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în Dosarul nr. x/1/2012.

Instanța de apel afirmă în mod absurd că nu propriile activități infracționale, dovedite și pedepsite de instanța penală, au prejudiciat imaginea publică a reclamantului, ci emisiunea difuzată de Societatea Română de Televiziune.

Legătura de cauzalitate evidentă între lezarea demnității, imaginii și onoarei lui A. și faptele sale de corupție exclude orice altă legătură de cauzalitate între lezarea acestei imagini, a onoarei și demnității reclamantului și difuzarea informațiilor cu privire la această activitate infracțională, în cadrul emisiunii D. Or, în lipsa existenței acestui raport de cauzalitate, orice răspundere civilă delictuală este inadmisibilă.

La data la care se pretindea repararea așa-zisului prejudiciu, probele din dosarul penal nu mai erau secrete odată cu sesizarea instanței penale prin rechizitoriu, astfel încât prejudicierea imaginii reclamantului era deja rezultatul unor probe devenite publice.

Nici reclamantul, nici instanța de apel nu precizează prin ce anume s-a materializat așa-zisa lipsă a prezumției de nevinovăție.

Împrejurarea că reclamantul nu a înțeles să uzeze de dreptul la replică și că, dimpotrivă, în urma difuzării pe post a înregistrării, a înțeles să demisioneze din funcția de ministru, denotă că acesta nu a înțeles să uzeze de prezumția de nevinovăție pe care a considerat-o ca fiind inadecvată situației de fapt reale.

Reclamantul nu a înțeles să nege faptele dezvăluite de materialul înregistrat și nici autenticitatea acestuia. În aceste condiții, nu se cunoaște în ce anume s-a materializat așa-zisa lipsă a prezumției de nevinovăție.

Instanța de apel este inconsecventă în argumentarea soluției de admitere a solicitării de obligare a Societății Române de Televiziune de a înceta difuzarea înregistrărilor ambientale care au constituit probe în dosarul penal nr. x/P/2007. Astfel, deși consideră că această obligație nu mai poate fi stabilită în sarcina D.N.A., deoarece s-a consumat printr-o acțiune instantanee, instanța apreciază că se impune obligarea părții Societatea Română de Televiziune la încetarea săvârșirii acestei fapte întrucât există posibilitatea perpetuării prejudiciului de imagine al reclamantului și încălcării dreptului

acestui la viața privată.

Recurenta consideră că obligarea sa de a nu mai difuza niciodată în viitor probele din dosarul penal se impunea a fi respinsă de instanța de apel pentru aceeași rațiune pentru care a fost respinsă acesta obligație față de D.N.A., cu atât mai mult cu cât existența acestei interdicții pentru viitor nu mai subzistă, de vreme ce aceste materiale au devenit publice, odată cu formularea rechizitoriului. Sunt încălcate astfel prevederile art. 8 din Legea nr. 41/1994, realizându-se o ingerință evidentă în programele serviciului public de televiziune.

Pronunțând această interdicție, instanța de apel, ca instanță civilă, se implică, fără a fi competentă legal, în aprecierea că o instanță penală a confirmat o probă în care s-au regăsit și înregistrări realizate în timpul unor convorbiri private, realizate în afara atribuțiilor de ministru pe care intimatul-reclamant le avea.

4. Recurenta-pârâtă B. critică decizia recurată din perspectiva motivelor de recurs prevăzute de art. 304 pct. 7 și 9 C. proc. civ.

În dezvoltarea acestora arată că instanța de apel introduce o serie de teze teoretice fundamentale false în interpretarea pe care o dă legii, prin prisma probelor administrate în cauză.

O prima teză vizează împrejurarea că prevederile Legii nr. 544/2001, în ansamblu, dar în particular art. 12 alin. (1) lit. e) și f) nu ar constitui o lege care reglementează liberul acces la informațiile de interes public, ci o veritabilă „lege a informațiilor” de tip totalitar.

În opinia judecătorilor apelului, legea citată ar introduce prescripții deosebit de severe cu privire la „obligația de respectare a secretului” față de orice persoană care ar intra în contact cu informații din dosarele în stadiu de urmărire penală, prin urmare și în sarcina instituțiilor implicate în cauză, inclusiv a recurente.

Prescripția legală folosită la art. 12 alin. (1) nu are însă altă semnificație decât aceea de a excepta accesul cetățenilor la anumite categorii de informații pe calea instituită de această lege. Se înțelege că cetățenii sau mass-media nu pot formula cereri prin care să pretindă anumite categorii de informații, expres și limitativ prevăzute în art. 12.

De altfel, atitudinea judecătorilor apelului a fost una răuvoitoare atunci când au evocat denaturat, în motivarea deciziei atacate, prevederile art. 12 alin. (2) din aceeași lege care excludeau explicit Societatea Română de Televiziune din sfera celor responsabili de „siguranța informațiilor”. Dacă instanța de apel ar fi analizat coroborat prevederile art. 13 și 15 din Legea nr. 544/2001, ar fi constatată că întreaga construcție teoretică, minuțios argumentată, nu ar fi rezistat examenului critic pe care un judecător este obligat să îl facă în mod imparțial.

Conchizând, Legea nr. 544/2001 nu conține vreo obligație implicită ori subînțeleasă care se naște cu această ocazie, din interpretarea restrictivă, extensivă ori per a contrario a dispozițiilor art. 12.

Judecătorii apelului nu au fost în măsură să evoce un text de lege care ar fi introdus la adresa părților intime din apel vreo obligație de răspundere obiectivă. Identificarea unui asemenea tip de răspundere excludea orice nevoie de a analiza, în cauză, elementele răspunderii civile delictuale tipice, întemeiate pe vinovăție.

Judecătorii apelului au dedicat ample spații din motivare analizei presupusei vinovații a D.N.A., a Societății Române de Televiziune și a recurente, împrejurare ce se afla în contradicție cu stabilirea unei răspunderi obiective a intimatelor. Nici prevederile Legii nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Televiziune nu conțin prevederi care să angajeze răspunderea obiectivă a acestei instituții ori a reprezentanților săi.

Faptul că judecătorii apelului au analizat doar prevederile art. 14 alin. (13) din legea anterior citată, induce critici la adresa modului parțial în care a fost analizată speța dedusă judecării.

Recurenta a exercitat cu bună-credință, demnitate, în litera și spiritul regulilor de etică profesională toate obligațiile prevăzute la art. 3, 4 și 14 din legea de organizare și funcționare a instituției în care lucra la acea dată, respectiv din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Televiziune, fără vreo intenție de defăimare ori denaturare a faptelor în ceea ce privește „Cazul A.”. Chiar dacă ar fi cunoscut maniera în care înregistrarea a fost obținută de către angajații săi, i-ar fi fost imposibil să divulge sursa care le-a furnizat, această sursă bucurându-se de o protecție specială instituită expres de lege.

Recurenta nu a făcut niciun fel de aprecieri personale referitoare la apelantul-reclamant A., limitându-se exclusiv la adevărul obiectiv, la situații și împrejurări ce ilustrează conjunctura în care acesta se afla prin propria sa voință ori la stadiul în care se afla procesul în care era judecat.

Toate afirmațiile referitoare la prejudecarea publică a apelantului-reclamant datorată transmiterii imaginilor incriminate trebuie respinse categoric întrucât imaginile vorbesc de la sine, iar postura publică în care se regăsea, la acea dată apelantul-reclamant, respectiv aceea de ministru într-un guvern al României, transformau orice activitate de acest gen într-una de interes public major, ca veritabilă expresie a dreptului la informare, cu privire la fapte săvârșite de o persoană în exercitarea uneia dintre cele mai înalte funcții publice ale statului.

Din această perspectivă, susținerea potrivit căreia ar fi „inoculat publicului ideea că ministrul A. este un ministru corupt, „subrogându-se” astfel instanțelor judecătorești competente și „condamnând” un om disprețului public, înainte ca acesta să fie judecat, este fundamental ridicolă, având în vedere că acesta a fost definitiv condamnat pentru faptele reținute în sarcina sa, aceleași fapte pe care recurenta le-a supus, prin difuzarea lor televizată, informării publicului larg.

Afirmații potrivit cărora dreptul la informare ar fi trebuit să fie limitat de discreția respectării prezumției de nevinovăție sunt în aceeași măsură ridicole, atâta timp cât filmul difuzat nu a avut nici un comentariu, nici din partea recurentei și nici din partea jurnaliștilor redacției, mărginindu-se să prezinte sec o realitate filmată pe care niciuna dintre părțile implicate nu a contestat-o.

Orice trimitere la practica convențională potrivit căreia recurenta B. avea obligații, din perspectiva unei presupuse calități de „reprezentant al statului”, sunt lipsite de fundament juridic, recurenta neavând niciodată o atare calitate sau pe cea de funcționar public.

Judecătorii apelului au ignorat și chiar denaturat rolul esențial al jurnalistului în societatea modernă, rol semnalat în mod constant și în practica convențională, în spețe-școală precum *Bladet Tromsr* și *Stensaas* contra Norvegiei, *Axei Springer* contra Germaniei și *Tănăsoaică* contra României, prin care s-au adus la cunoștința publicului larg fapte ce au fost considerate ca având un impact și o importanță majore, de interes public. Cel mai important aspect este similitudinea perfectă a celor trei spețe de practică convențională invocate cu cea în care este implicată în cadrul dosarului de față, în ceea ce privește momentul aducerii la cunoștința publicului a unor fapte de natură penală ce ulterior s-au tradus în condamnări judiciare.

Dacă s-ar accepta raționamentul instanței de apel, atunci rolul jurnalistului s-ar rezuma doar la prezentarea către publicul larg al conținutului hotărârilor penale. Or, această ipoteză este absurdă și este contrazisă de înseși mecanismele și principiile de funcționare ale profesiei de jurnalist, care pun pe primul plan rolul de investigator și furnizor de informații de interes public menite să dea substanță dreptului la liberă informație.

Prezumția de nevinovăție trebuie analizată în dinamica ei, nu doar static, așa cum se tinde în acest proces, fiind o prezumție relativă, care poate fi răsturnată până la momentul pronunțării unei hotărâri definitive în dosarul penal, fie de condamnare, fie de achitare. În speță, prezumția a fost răsturnată și s-a stabilit, cu putere absolută de lucru judecat, de la momentul săvârșirii faptei, că reclamantul a săvârșit fapta cu vinovăție, astfel că această prezumție a fost răsturnată în defavoarea intimatului-reclamant. Dacă am accepta contrariul, s-ar ajunge la un nonsens juridic prin ignorarea efectelor unei hotărâri penale definitive.

În cauza *Bedat* contra Elveției chestiunile în discuție reținute de C.E.D.O. priveau dreptul unei persoane private la păstrarea caracterului nepublic al urmăririi penale, jurnalistul elvețian implicat făcând aprecieri personale cu privire la maniera în care s-au desfășurat faptele, aspecte ce nu se verifică în cauza pendinte unde demnitatea publică de maximă importanță deținută de A. reclama un interes public superior (ca în *Lingens* contra Austria) din partea publicului care îl votase, în materialul difuzat nefăcându-se niciun fel de aprecieri și judecați de valoare. Pe de altă parte, în cauza *Tourancheau* s.a. contra Franței nu exista nici un element asemănător care să conducă la concluzia că această practică convențională poate constitui o jurisprudență aplicabilă, prin asemănare, speței de față, pentru aceleași motive amintite mai sus.

Analizând recursurile formulate, în limita criticilor aduse în susținerea motivelor de recurs invocate, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că acestea sunt nefondate, pentru următoarele considerente:

1. În ceea ce privește recursul declarat de apelantul-reclamant A., întemeiat pe motivul prevăzut de art. 304 pct. 9 C. proc. civ., se observă că recurentul critică, pe de o parte, greșita constatare de către instanța de apel a absenței în motivele de apel a criticilor cu privire la fapta săvârșită de pârâta B. la data de 08.09.2010 iar, pe de altă parte, este nemulțumit de cuantumul despăgubirilor care i-au fost acordate în apel.

Analizând aceste critici, Înalta Curte observă că instanța de apel a avut în vedere la pronunțarea soluției două fapte: cea din 10.10.2007, imputată tuturor pârâților, și cea din 08.09.2010, imputată numai pârâtei B. Cercetând aceste două fapte, instanța de apel a folosit argumente comune pentru trei dintre condițiile răspunderii civile delictuale, fiind abordată

separat doar condiția faptei ilicite.

În ceea ce privește fapta ilicită la care se referă recurentul, cea imputată exclusiv pârâtei B., constând în pretinsele afirmații calomnioase referitoare la moralitatea reclamantului, aduse în emisiunea D. din data de 08.09.2010, instanța de apel a considerat soluția atacată ca fiind legală și temeinică, fiind dată cu o justă apreciere a probelor administrate în cauză, în raport de care s-a concluzionat că afirmațiile pârâtei, privind faptele de corupție ale reclamantului, săvârșite în funcția de ministru, se încadrează în limitele exercitării cu bună-credință a dreptului jurnalistului la liberă exprimare, dar că este greșit argumentul folosit de prima instanță de fond privind incidența probei verității, similar regulii din dreptul penal, ca urmare a faptului că afirmațiile au fost confirmate de o hotărâre penală definitivă, de vreme ce condamnarea reclamantului nu are nicio legătură cu acțiunea dedusă judecătii în prezenta cauză, anterioară pronunțării hotărârii de condamnare, întemeiată pe răspunderea civilă delictuală, pentru altă conduită decât cea pentru care a fost condamnat reclamantul. De asemenea, instanța de apel a considerat că, prin motivele de apel, nu au fost aduse critici concrete referitoare la considerentele pe care instanța de fond le-a avut în vedere la respingerea pretențiilor întemeiate pe acest fapt.

Analizând aceeași faptă, prima instanță de fond a considerat că afirmațiile pârâtei B. din emisiunea D. din data de 08.09.2010 se încadrează în limitele exercitării cu bună credință a dreptului jurnalistului la liberă exprimare întrucât afirmațiile au fost făcute în contextul discuției cu Președintele României, numele reclamantului fiind adus în discuție de către Președinte, astfel încât nu a existat un scop denigrator, aceste afirmații fiind afirmații de fapt, iar nu judecăți de valoare, care își găsesc o bază factuală în dosarul de urmărire penală și se încadrează în limitele criticii admisibile, care sunt mai largi în privința oamenilor politici, astfel cum rezultă din jurisprudența C.E.D.O. (spre pildă, cauza Oberschlick împotriva Austriei).

Dezlegările primei instanțe au fost cenzurate în apel numai prin prisma criticilor aduse de reclamant, deoarece acesta a fost singurul care a exercitat calea de atac a apelului. Apelantul a susținut că afirmațiile pârâtei B. din 08.09.2010 dovedesc faptul difuzării, în anul 2007, a materialului audio-video din ordinul pârâtei B., aspect confirmat de altfel și prin lipsa pârâtei la interogatoriu; că au încălcat dreptul reclamantului la cinste, onoare, demnitate, viața privată, dreptul la un proces echitabil sau prezumția de nevinovăție și au inoculat publicului ideea că este un ministru corupt, subrogându-se astfel verdictului dat de instanțele de judecată; că afirmațiile calomnioase nu pot intra sub incidența probei verității prin faptul că ar avea o bază factuală în dosarul de urmărire penală aflat în curs de judecată, întrucât soluția de condamnare a fost pronunțată ulterior acestor declarații, iar proba verității este condiționată de existența unui interes legitim care să susțină o anume afirmație, însă singurul interes al pârâtei a fost acela de a denigra, astfel încât nu poate fi considerat ca interes legitim.

Privind comparativ considerentele hotărârii primei instanțe, criticile pe care apelantul le-a adus acestei motivări și argumentația instanței de apel, Înalta Curte apreciază ca nefondate criticile recurentului întrucât, astfel cum rezultă din considerentele deciziei instanței de apel, instanța de apel a răspuns motivelor de apel care vizau considerentele sentinței pronunțate de prima instanță, respectiv celor care susțineau că afirmațiile calomnioase nu pot intra sub incidența probei verității. Celelalte critici, întrucât se refereau la alte aspecte decât cele pe care instanța le-a considerat relevante în pronunțarea soluției și nu indicau în concret relevanța asupra argumentelor pe care prima instanță de fond și-a întemeiat soluția, nu au permis instanței de control judiciar să identifice aspecte de netemeinicie și nelegalitate în considerarea cărora să modifice soluția pronunțată de prima instanță.

Ca atare, reținându-se că nu a fost dovedită fapta ilicită, ca una dintre cele patru condiții care trebuie întrunite cumulativ pentru antrenarea răspunderii civile delictuale, reglementată de art. 998-999 C. civ., în mod corect instanța de apel a considerat că pârâta B. nu răspunde pentru declarațiile pe care le-a făcut în emisiunea D. din data de 08.09.2010.

Recurentul reiterează motivele de apel în cadrul cererii de recurs, dorind ca instanța de recurs să analizeze, ca aspecte de nelegalitate ale deciziei recurate, critici care nu vizau considerentele avute în vedere de prima instanță de fond.

Înalta Curte apreciază că aceste argumente sunt invocate omisso medio, motiv pentru care nu pot să determine modificarea soluției instanței de apel, întrucât în recurs nu pot fi invocate aspecte de nelegalitate vizând modul de soluționare a fondului cauzei, dacă acestea nu au fost analizate prin decizia recurată. Or, astfel cum s-a arătat anterior, în mod corect unele critici nu au fost analizate de către instanța de apel deoarece nu se refereau în concret la aspecte de netemeinicie sau nelegalitate ale sentinței, fiind considerate critici neconcrete, astfel încât acestea nu pot forma obiect de analiză nici în recurs.

Însă criticilor care vizează considerentele decisive ale deciziei din apel, referitoare la proba verității și buna credință în inițierea unui demers jurnalistic, urmează să li se răspundă ulterior, în cadrul celorlalte recursuri care aduc în discuție

aceste chestiuni, având în vedere că, în dezlegările date acestei problematici, au fost folosite argumente comune pentru ambele fapte deduse judecății, cea din 10.10.2007 și cea din 08.09.2010.

Întrucât răspunderea comitentului pentru fapta prepusului era condiționată de dovedirea prealabilă a săvârșirii de către comitent a unei fapte ilicite, iar acest fapt nu a fost probat în cauză, apărea ca inutilă verificarea de către instanța de apel a răspunderii civile delictuale a Societății Române de Televiziune, în calitate de comitent, astfel cum solicită recurentul.

În susținerea motivului de recurs invocat, recurentul se referă și la caracterul derizoriu al despăgubirii ce i-a fost acordată cu titlu de daune morale, având în vedere calitatea pe care o avea la data săvârșirii faptei și notorietatea funcțiilor deținute de-a lungul timpului. Recurentul consideră că despăgubirea trebuia să constituie o sancțiune și o descurajare a părților în a repeta cele întâmplate și că admiterea celorlalte capete de cerere nu diminuează prejudiciul moral suferit.

Analizând cel de-al doilea argument adus în susținerea motivului de recurs prevăzut de art. 304 pct. 9 C. proc. civ., acela al caracterului derizoriu al cuantumului daunelor morale acordate, Înalta Curte îl apreciază ca fiind nefondat.

Instanța de apel a motivat acordarea sumei de 15.000 lei, cu titlu de daune morale, prin aceea că acoperirea prejudiciului moral, produs prin difuzarea înregistrării audio-video din data de 10.10.2007, s-a realizat și prin admiterea celorlalte două capete de cerere, iar suma acordată este una echitabilă, în acord cu practica C.E.D.O.

Înalta Curte de Casație și Justiție consideră că în orice împrejurare, prejudiciul nu poate fi cuantificat decât în raport de circumstanțele cauzei astfel încât, pe calea recursului, cuantumul acestuia nu poate fi modificat decât în ipoteza invocării nerespectării unor criterii expres prevăzute de lege pentru determinarea despăgubirilor, situație care nu se regăsește în speță. Dacă încălcarea unor astfel de criterii nu este invocată, majorarea sau reducerea cuantumului despăgubirii acordate nu se va putea realiza, deoarece implică o reapreciere a circumstanțelor cauzei, deci o chestiune de fapt, care nu se poate realiza în faza procesuală a recursului care, fiind o cale de atac extraordinară, de reformare, este limitată la aspecte de nelegalitate.

Pentru toate aceste considerente, recursul se va privi ca nefondat și urmează a fi respins ca atare.

2. Analizând recursul declarat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, Înalta Curte constată că este nefondat, pentru următoarele considerente:

În argumentarea motivului de recurs prevăzut de art. 304 pct. 7 C. proc. civ., recurentul arată că s-a realizat o calificare greșită a unor acte și fapte juridice, respectiv a noțiunilor de „anchetă disciplinară” și de „informații secrete”, în raport de care s-ar fi denaturat realitatea juridică și faptică a cauzei.

În realitate, recurentul invocă interpretarea greșită de către instanța de apel a probelor administrate în cauză, sub aspectul forței probante a raportului Inspecției Judiciare, și utilizarea unor termeni nejuridici, aspecte care nu constituie motive străine de natura pricinii, în accepțiunea art. 304 pct. 7 C. proc. civ.

Criticile sunt nefondate întrucât hotărârea nu cuprinde motive străine de natura pricinii ci, prin valorificarea notei Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii și prin stabilirea caracterului nepublic, adică secret, al probelor administrate în cursul urmăririi penale, sunt antamate aspecte esențiale în determinarea condițiilor cerute pentru antrenarea răspunderii civile delictuale, invocată ca temei juridic al cauzei, astfel încât aceste critici pot fi încadrate în motivul de recurs prevăzut de art. 304 pct. 9 C. proc. civ.

În cadrul probei cu înscrisuri, prima instanță a emis o adresă către Consiliul Superior al Magistraturii pentru comunicarea rezultatului anchetei solicitate de Consiliul Superior al Magistraturii în legătură cu scurgerea de informații, fiind depusă la dosar Nota Inspecției Judiciare nr. 2254/IJ/2022/SIJ/816/SIP/2007, răspunsul la obiecțiunile D.N.A. și ordinea de zi a Plenului Consiliul Superior al Magistraturii din 20 martie și 10 iulie 2007.

Această probă a fost administrată pentru a clarifica o situație de fapt, anume posibilitatea de multiplicare și distribuire a materialului audio-video, și a concluzionat că acest material, deși a fost pus la dispoziția Președintelui României, dar și a trei instanțe judecătorești, nu a fost făcut public de către aceste instituții ale statului întrucât fie au fost depuse într-un fișet, fiind exclusă copierea și transmiterea acestuia către postul C., fie nu s-a aflat niciun moment în custodia judecătorilor sau a personalului instanțelor judecătorești pentru a putea fi multiplicat sau adus la cunoștința altor persoane.

Totodată nota Inspecției Judiciare a concluzionat că, deși nu s-a putut stabili, fără dubiu, persoana care a multiplicat și transmis către terți înregistrarea audio-video și care a încălcat confidențialitatea lucrărilor care au acest caracter, este

certă doar posibilitatea de multiplicare a montajului audio-video atât în cadrul Serviciului Tehnic, cât și în incinta sediului central al D.N.A., ceea ce dovedește existența unor deficiențe în activitatea acestei instituții în gestionarea înregistrărilor și interceptărilor.

Nota inspecției judiciare, încuviințată ca probă de instanță, și răspunsul la obiecțiunile formulate de către D.N.A. la această notă au fost analizate și constituie probe administrate cu respectarea principiului contradictorialității și a dreptului la apărare.

Nota inspecției judiciare a fost întocmită pentru verificarea deficiențelor de organizare a parchetelor, în temeiul art. 74 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 317/2004, atribut exclusiv al Inspecției Judiciare, ca structură cu personalitate juridică în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Această verificare a fost dispusă de Consiliul Superior al Magistraturii, care s-a sesizat din oficiu, la data de 11.10.2007, în temeiul art. 74 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 317/2004, și reprezintă un atribut al Inspecției Judiciare, distinct de cel referitor la verificarea săvârșirii unei abateri disciplinare.

Ca atare, în cauză, dovedirea situației de fapt s-a realizat prin Nota Inspecției Judiciare, concluziile acestei verificări fiind corect valorificate de către ambele instanțe de fond, în cadrul probelor administrate pentru identificarea faptei ilicite, astfel că nu se poate susține cu temei că instanța de apel s-a întemeiat numai pe prezumția că unitatea deținătoare ar fi și singura care ar putea face public materialul respectiv, astfel cum susține recurentul.

Totodată, trebuie reținut că atributul de verificare a deficiențelor de organizare a parchetelor, prevăzut de art. 74 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 317/2004, nu se confundă cu cel al constatării unei abateri disciplinare, fiind lipsită de relevanță apărarea recurentei potrivit căreia, în absența unei anchete disciplinare, finalizate prin aplicarea unui sancțiuni, nu s-a dovedit existența faptei ilicite.

Noțiunea de „informații secrete” nu este una nejuridică, astfel cum consideră recurenta și, în contextul în care a fost utilizată, se referă la nesocotirea prevederilor legale și a principiilor care guvernează procesul penal în faza urmăririi penale, din perspectiva accesului, direct sau indirect, al publicului la aceste informații, fiind utilizată exclusiv cu sensul de „informații nepublice” și nu se referă la alte accepțiuni precum cea de „informații clasificate”.

Astfel, caracterul secret, adică nepublic, al fazei de urmărire penală este menționat expres în art. 94 alin. (5) C. proc. pen. unde se prevede că „în cursul urmăririi penale, avocatul are obligația de a păstra confidențialitatea sau secretul datelor și actelor de care a luat cunoștință cu ocazia consultării dosarului”.

Caracterul nepublic al probelor strânse în faza urmăririi penale este reiterat în art. 12 lit. e) și f) din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, unde se arată că se exceptează de la accesul liber al cetățenilor la informațiile de interes public: „informațiile despre procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane; informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile procesului”.

În acest context, caracterul nepublic al acestor informații este sinonim cu noțiunea de „informații secrete” întrucât, în absența dreptului de a lua cunoștință despre anumite informații, nu există nici dreptul de a le solicita și de a le face publice, în cazul în care cetățenii sau alte persoane juridice intră în posesia lor, căci, din moment ce nu pot fi solicitate, faptul ajungerii informațiilor nepublice în posesia oricărei persoane se prezumă a fi nelegal și va antrena răspunderea civilă delictuală obiectivă, în care vinovăția, ca element al răspunderii civile delictuale, se prezumă, în baza principiului că nimeni nu poate invoca necunoașterea legii prin care se interzice obținerea informațiilor nepublice - „nemo censetur ignorare legem”.

Interdicția ziaristilor de a intra în posesia unor informații de interes public, altfel decât cu respectarea legii, este reglementată expres în art. 14 alin. (13) din Legea nr. 41/1994 potrivit căruia „în exercitarea atribuțiilor profesionale de către ziariști și alți realizatori de emisiuni, informațiile nu pot fi obținute decât prin mijloace legale și morale, iar utilizarea acestora nu poate fi făcută în scop personal”.

Informația de interes public, astfel cum este definită în art. 2 lit. b) al Legii nr. 544/2001, se referă doar la informații care privesc activitățile unei autorități sau instituții publice, însă art. 14 alin. (1) al Legii nr. 544/2001 introduce în categoria informațiilor publice și informația referitoare la datele personale ale cetățeanului, în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice.

Legiuitorul a înțeles ca și în această ultimă ipoteză, care se regăsește în prezenta cauză, să reglementeze limitări.

Astfel, art. 14 alin. (2) al Legii nr. 544/2001 prevede că „informațiile publice de interes personal nu pot fi transferate între autoritățile publice decât în temeiul unei obligații legale ori cu acordul prealabil în scris al persoanei care are acces la acele informații potrivit art. 2”.

Prin urmare, prin legea internă se permite ca informațiile referitoare la încălcarea legii de către o instituție sau autoritate publică, cât și de către un cetățean, în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice, deși sunt informații de interes public, să nu fie date publicității.

Cu alte cuvinte, aceste informații nu pot fi cerute sau difuzate către public, constituind excepții de la regula instituită de art. 13 și 15 ale Legii nr. 544/2001, potrivit cu care accesul mijloacelor de informare în masă la informațiile de interes public este garantat.

Deși dreptul la viață privată și dreptul la libertatea de exprimare sunt reglementate ca drepturi fundamentale, în art. 8 și 10 din Convenția europeană a drepturilor omului și libertăților fundamentale, chiar în cuprinsul alin. (2) al articolelor care le reglementează se precizează că exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor restrângeri care constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, pentru protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În România, îngrădirea accesului la informații de interes public, în situația în care este declanșată urmărirea penală, este justificată de caracterul nepublic al acestei proceduri judiciare, impus de necesitatea asigurării unui proces echitabil sau de protejarea interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces.

„Secretul urmăririi penale este menit să protejeze, pe de o parte, interesele acțiunii penale, preîntâmpinând riscurile de coliziune, precum și pericolul de dispariție sau de distrugere a mijloacelor de probă și, pe de altă parte, interesele inculpatului, în special din perspectiva prezumției de nevinovăție și, mai general, a relațiilor și a intereselor sale personale. Secretul este justificat, de asemenea, de necesitatea de a proteja procesul de formare a opiniei și procesul decizional al puterii judecătorești” (cauza Bédat împotriva Elveției, parag. 68).

Astfel cum în mod corect a reținut instanța de apel și cum se confirmă prin raționamentul instanței europene, caracterul secret sau nepublic al actelor efectuate în faza urmăririi penale constituie o caracteristică intrinsecă a acestei faze procesuale, care se caracterizează prin strângerea de probe fără asigurarea garanțiilor procesuale specifice procesului penal derulat în fața instanței de judecată (precum: respectarea principiilor legalității, al egalității persoanelor în procesul penal, al respectării dreptului la un proces echitabil, al garantării dreptului la apărare care implică luarea la cunoștință despre toate probele administrate și posibilitatea contestării autenticității și veridicității lor, al rolului activ al organelor judiciare, al respectării prezumției de nevinovăție).

Astfel fiind, în faza urmăririi penale, probele, oricât de veridice ar părea, nu pot fi date publicității deoarece ar fi expuse unei cenzuri în afara cadrului procesual în care poate fi verificată autenticitatea și veridicitatea lor, astfel încât informarea publicului nu ar fi una corectă și ar altera procesul de formare a opiniei publice.

Mai mult, difuzarea de către presă a probelor din dosarele aflate în faza de urmărire penală nu contribuie la progresul urmăririi penale și nu respectă dreptul publicului la o informare corectă, drept recunoscut la nivel constituțional în art. 31 alin. (1) din Constituția României, nici obligația ziaristului de a relata adevărul, menționată în art. 1 din Codul deontologic al acestei profesii.

În contextul în care divulgarea unor informații nepublice nu oferă niciun avantaj anchetei penale, normele legale care limitează dreptul la liberă exprimare își găsesc pe deplin aplicarea.

Ingerința pe care prevederile legale anterior enunțate o realizează asupra dreptului de a furniza informații de interes public este justificată și de dezideratul protejării dreptului la imagine, onoare, demnitate și intimitate al persoanei, care ar fi încălcat prin publicarea altor informații decât acelea care privesc trimiterea în judecată a reclamantului.

Potrivit anexei la Recomandarea Rec(2003)13 intitulată „Principii privind difuzarea prin intermediul mass-media a informațiilor referitoare la procedurile penale”, „publicul trebuie să poată primi informații privind activitățile autorităților judiciare și ale serviciilor de poliție prin intermediul mass-media. În consecință, jurnaliștii trebuie să aibă posibilitatea de a relata și de a face comentarii privind funcționarea sistemului judiciar penal în mod liber, numai în temeiul limitărilor prevăzute în temeiul principiilor prezumției de nevinovăție, informării cu regularitate în cursul procedurilor penale, protejării vieții private în contextul unor proceduri penale în curs”.

În cauza de față, faptul trimiterii în judecată a reclamantului constituie informație de interes personal, devenită publică, în

considerarea calității reclamantului de ministru, care satisface pe deplin nevoia publicului de a fi informat în mod corect. Divulgarea probelor strânse în dosarul aflat în faza de urmărire penală dă posibilitatea emiterii în spațiul public de judecăți asupra vinovăției celui urmărit penal, în afara garanțiilor procesului penal, ceea ce depășește interesul publicului de a afla adevărul. În cazul urmăririi penale, singura informație de interes public care reflectă adevărul este cea privind existența unei proceduri judiciare în curs, iar această informație a fost difuzată prin comunicatul D.N.A., astfel că serviciile de poliție și-au îndeplinit obligația de a informa cu regularitate despre procedurile aflate în curs, respectând principiile menționate în Rec (2003)13.

Ca atare, sunt nefondate apărărilor pârâților, inclusiv cele care invocă jurisprudența C.E.D.O. în materia libertății de exprimare, privind posibilitatea mass-media de a relata și de a face comentarii dincolo de aspectele care privesc funcționarea sistemului judiciar penal.

Mijloacele de informare în masă, publice și private, au obligația de a informa corect publicul, iar o informare corectă asupra existenței sau inexistenței vinovăției persoanei învinuite de săvârșirea unei infracțiuni nu se poate realiza decât după pronunțarea în mod definitiv a unei soluții de către instanța de judecată, în cadrul unui proces menit să confere toate garanțiile și drepturile procesuale necesare pentru aflarea adevărului.

Întrucât probele administrate în faza urmăririi penale nu pot fi contestate din punct de vedere al autenticității și veridicității lor până în momentul în care dosarul este trimis în judecată, ele nu pot fi date publicității deoarece nu se poate stabili dacă exprimă adevărul.

După momentul trimiterii în judecată, probele din dosarul penal capătă caracter public, însă și în acest context ziaristul are anumite obligații, precum cele menționate în art. 5 din Codul deontologic al ziaristului: de a respecta prezumția de nevinovăție, astfel încât niciun individ să nu fie catalogat drept infractor până când o instanță de judecată nu se va pronunța definitiv și să evite publicarea comentariilor și luărilor de poziție asupra unor cauze aflate pe rol în justiție, fiindcă ziaristul nu se poate substitui instituțiilor și puterilor publice.

Astfel fiind, noțiunea de „informații secrete” este prevăzută atât explicit, cât și implicit în lege și este sinonimă cu noțiunea de „informații nepublice” care se referă la acele informații care nu pot fi date publicității, în scopul aflării adevărului în cauzele penale (care poate fi periclitat prin furnizarea unor informații din dosar) sau pentru a nu afecta drepturile fundamentale ale celor vizați de anchetă.

Recurentul susține, în cadrul criticilor menționate în motivul de recurs prevăzut de art. 304 pct. 9 C. proc. civ., că instanța de apel nu a motivat în fapt și în drept de ce a înlăturat considerentele primei instanțe privind admiterea excepției lipsei calității procesual pasive a D.N.A. În realitate, se susține că hotărârea nu cuprinde motivele pe care se sprijină, iar această critică se încadrează în motivul de modificare prevăzut de art. 304 pct. 7 C. proc. civ.

Analizând acest aspect, Înalta Curte constată că instanța de apel a alocat un spațiu substanțial analizei excepției lipsei calității procesuale pasive a D.N.A., expunând pe larg motivele de fapt și de drept în raport de care și-a întemeiat soluția și care au fost reluate parțial și în analiza fondului cauzei, având în vedere că motivarea excepției antama și aspecte ce țin de fondul cauzei, întrucât, în cazul răspunderii civile delictuale, verificarea calității procesuale pasive presupune a se identifica persoana care a săvârșit fapta al cărei caracter ilicit ține de analiza pe fond a cauzei.

Astfel fiind, nu se poate reține incidența motivului de recurs prevăzut de art. 304 pct. 7 C. proc. civ.

În argumentarea celui de-al doilea motiv de recurs, cel prevăzut de art. 304 pct. 8 C. proc. civ., recurentul arată că motivarea instanței de apel este „haotică” întrucât nu indică textele de lege în raport de care se reține existența răspunderii civile delictuale a D.N.A., mixându-se premise ale răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie cu răspunderea comitentului pentru fapta prepusului, fără a menționa art. 1000 alin. (3) C. civ., ci doar art. 998-999 C. civ. În ceea ce privește jurisprudența C.E.D.O., consideră că cea invocată de instanță nu este relevantă în cauză (precum cauza Cășuneanu), fiind înlăturată nemotivat jurisprudența relevantă a instanței de contencios european.

Înalta Curte observă că aceste critici nu pot fi încadrate în motivul de recurs invocat de recurent deoarece, potrivit art. 304 pct. 8 C. proc. civ., modificarea unor hotărâri se poate cere, numai pentru motive de nelegalitate, când instanța, interpretând greșit actul juridic dedus judecății, a schimbat natura ori înțelesul lămurit și vădit neîndoielnic al acestuia.

Or, recurentul nu se referă la interpretarea greșită a actului juridic dedus judecății, ci la neindicarea completă a temeiurilor juridice aplicabile în cauză și la greșita analiză a jurisprudenței C.E.D.O., ca izvor de drept, aspecte care se circumscriu și vor fi analizate în cadrul motivului de recurs prevăzut de art. 304 pct. 9 C. proc. civ.

În motivarea deciziei, instanța de apel a abordat distinct argumentele avute în vedere la soluționarea excepțiilor și a

fondului cauzei, concluzionând cu claritate că D.N.A. răspunde civil, în calitate de comitent, pentru delictul săvârșit de un prepus al său, care a divulgat probe dintr-un dosar de urmărire penală, temeiul juridic al soluției pronunțate fiind art. 1000 alin. (3) C. civ. Întrucât nu a fost identificată persoana care a săvârșit fapta ilicită, nu a putut fi antrenată răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie reglementată în art. 998 C. civ.

Motivarea instanței de apel este clară, fiind pe larg descrise împrejurările de fapt ale cauzei în raport de care au fost stabilite temeiurile de drept incidente.

Recurentul invocă aplicarea greșită a jurisprudenței C.E.D.O. prin valorificarea unor cauze nerelevante și nepronunțarea asupra altor cauze.

Deși enumeră unele chestiuni de principiu enunțate de C.E.D.O. în cauzele Handyside împotriva Regatului Unit (cu privire la dreptul de a primi și informații care deranjează sau șochează), cauza Patriciu împotriva României (referitor la sarcina reclamantului de a demonstra că pasajele contestate constituie informații care îi afectează onoarea, reputația și demnitatea), Lingens contra Austriei (privind constatarea caracterului esențial al libertății de exprimare într-o societate democratică), recurentul nu explică, în concret, din ce perspectivă considerentele hotărârii instanței de apel ar fi contrare jurisprudenței C.E.D.O.

Acesta argumentează doar greșita analiză a cauzei Cășuneanu împotriva României deoarece situația nu ar fi similară cu cea din prezenta cauză, în cauza Cășuneanu fiind vorba despre declarațiile publice ale unui reprezentant al statului, iar nu despre difuzarea unor probe dintr-un dosar penal aflat în faza de urmărire penală.

Suținerea recurentului asupra nerelevanței cauzei Cășuneanu este nefondată întrucât în această cauză România a fost condamnată pentru încălcarea art. 8 al Convenției europene a drepturilor omului și libertăților fundamentale ca urmare a dezvăluirii către presă, de către autorități, a unor acte dintr-un dosar penal aflat în curs de urmărire penală (transcrieri ale unor convorbiri telefonice interceptate de către autorități în timpul operațiunii de supraveghere, fără a fi identificată persoana responsabilă de către Consiliul Superior al Magistraturii), situație identică cu cea din cauza pendinte.

În argumentarea motivului de recurs prevăzut de art. 304 pct. 9 C. proc. civ. recurentul consideră că nu poate răspunde nici pentru fapta proprie, nici pentru fapta altuia, de vreme ce raportul Inspecției Judiciare nu spune că D.N.A. a distribuit presei probe din dosar și nu sancționează D.N.A., în contextul în care Consiliul Superior al Magistraturii și-a depășit atribuțiile, astfel cum rezultă din obiecțiuni și răspunsul la obiecțiuni.

Această apărare este lipsită de relevanță, întrucât răspunderea D.N.A. a fost antrenată pentru fapta altuia, în temeiul art. 1000 alin. (3) C. civ., iar nu pentru fapta proprie. Instanța de apel a analizat răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie doar din perspectiva prepusului, în temeiul art. 998-999 C. civ., însă nu a putut face aplicarea textelor legale invocate, în absența identificării persoanei vinovate de distribuirea către postul C. a montajului audio-video, deși a reținut absența la nivelul Structurii centrale a D.N.A. a unor norme care să reglementeze în concret modul de înregistrare, copiere, multiplicare sau distrugere a înregistrărilor audio-video.

Corect s-a apreciat că D.N.A. trebuie să răspundă pentru fapta altuia, întrucât din nota Inspecției Judiciare reiese fără dubiu că montajul audio-video a fost multiplicat și distribuit de către o persoană care se afla în sediul D.N.A.

Este nefondată apărarea recurentului că fapta nu este probată deoarece ar fi certă doar „posibilitatea” multiplicării montajului în sediul D.N.A. de vreme ce nota Inspecției Judiciare concluzionează, motivat, că fapta nu a fost săvârșită de către persoane din cadrul Administrației Prezidențiale sau ale instanței de judecată, întrucât la această probă aveau acces doar angajații din cadrul Serviciului Tehnic și din incinta sediului central al D.N.A.

Chiar dacă în nota Inspecției Judiciare s-a reținut că este „certă doar posibilitatea de multiplicare a montajului audio-video atât în cadrul Serviciului Tehnic, cât și în incinta sediului central al D.N.A.”, de vreme ce proba respectivă a ajuns în mass-media, „posibilitatea” de multiplicare și apoi de difuzare către postul C. a montajului a devenit o „certitudine”, care dovedește producerea faptei de către un angajat al D.N.A. Astfel fiind, în mod corect a fost prezumată săvârșirea faptei de către angajați ai D.N.A.

Coroborând această constatare cu cea din nota Inspecției Judiciare nr. 2254/IJ/2022/SIJ/816/SIP/2007, potrivit căreia imposibilitatea identificării persoanei vinovate s-a datorat absenței, la nivelul D.N.A. - Structura centrală, a unor norme care să reglementeze în concret modul de înregistrare, copiere, multiplicare sau distrugere a înregistrărilor audio-video, Înalta Curte constată că este justificată antrenarea răspunderii comitentului pentru fapta prepusului.

Astfel cum s-a arătat anterior, verificarea situației de fapt de către Inspeția Judiciară s-a realizat în temeiul atribuțiilor enunțate în art. 74 alin. (1) lit. e) al Legii nr. 317/2004, astfel că apare ca nefondată cererea de a fi înlăturată nota

Inspecției Judiciare deoarece aceasta și-ar fi depășit atribuțiile.

Întrucât instanța nu a analizat existența faptei ilicite din perspectiva faptului că cercetarea penală, trimiterea în judecată și emiterea comunicatului de presă de către D.N.A. au fost legale, această critică este nerelevantă.

Recurentul afirmă că prejudiciul moral nu există întrucât reclamantul nu a precizat modul în care difuzarea la postul C. a montajului audio-video i-a afectat imaginea, iar condamnarea sa definitivă a răsturnat prezumția de nevinovăție.

Sub acest aspect, instanța de apel a considerat că prejudiciul de imagine a fost dovedit, fiind deja produs la data la care se pretinde repararea lui și, întrucât nu se pronunțase o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, a avut loc încălcarea prezumției de nevinovăție de care reclamantul beneficia. În opinia instanței de apel, prejudiciul moral presupune atingerea adusă dreptului la imagine, onoare și demnitate al reclamantului, deci nu trebuia precizat în detaliu.

Înalta Curte apreciază că pronunțarea unei hotărâri judecătorești de condamnare a reclamantului nu înlătură legătura de cauzalitate dintre fapta aducerii la cunoștința publicului a unei probe, a cărei veridicitate nu a fost stabilită, și prejudiciul de imagine creat reclamantului prin această faptă.

Hotărârea penală de condamnare a reclamantului nu reprezintă o „probă a verității” menită să înlăture retroactiv caracterul ilicit al faptei de a da publicității o informație cu caracter nepublic, întrucât se referă la vinovăția altei persoane și privește o altă faptă, de natură penală, analizată în cadrul procesului penal în care respectiva informație constituia probă.

La data publicării montajului audio-video, 10.10.2007, veridicitatea montajului audio-video nu fusese analizată, iar reclamantul nu era condamnat definitiv pentru fapta pe care acel montaj o prezenta. Prin urmare, reclamantul beneficia de prezumția de nevinovăție și astfel, prin apariția la postul C. a unor probe considerate secrete, i-a fost afectat dreptul la respectarea vieții private deoarece reclamantul s-a aflat în imposibilitate de a întreprinde acțiuni imediate pentru apărarea reputației sale, de vreme ce fondul cauzei nu făcea obiectul unei examinări de către instanță, iar autenticitatea sau acuratețea montajului audio-video și interpretarea acestora nu puteau fi contestate.

Condamnarea ulterioară a reclamantului, în baza informațiilor date publicității de către Societatea Română de Televiziune, care s-au dovedit a fi autentice și veridice, nu înlătură caracterul ilicit al faptei de scurgere de informații, deoarece atitudinea subiectivă a făptuitorului și încălcarea dispozițiilor legale se analizează prin raportare la momentul producerii faptei și a prejudiciului, neputând fi coroborate cu aspecte ulterioare, incerte, precum confirmarea sau infirmarea în justiție a veridicității informației transmise către public.

Atitudinea subiectivă în săvârșirea faptei ilicite nu poate fi raportată decât la situația de fapt și la obligațiile legale care puteau fi cunoscute și care au influențat conștient conduita părților în momentul realizării faptelor considerate ilicite.

Astfel, la momentul producerii prejudiciului, erau în vigoare prevederile art. 2 și 5 din Codul deontologic al ziaristului, adoptat de Clubul Român de Presă, potrivit cărora ziaristul poate da publicității numai informații de a căror veridicitate este sigur, după ce în prealabil le-a verificat, de regulă, din cel puțin două surse credibile și va avea în vedere respectarea prezumției de nevinovăție, astfel încât niciun individ nu va fi catalogat drept infractor până când o instanță juridică nu se va pronunța.

Pentru toate aceste considerente, instanța de apel a apreciat în mod corect că sunt întrunite cumulativ toate cele patru cerințe ale răspunderii civile delictuale: fapta ilicită, prejudiciul, legătura de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu și vinovăția, în raport de care a realizat o corectă interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 998-999 coroborat cu art. 1000 alin. (3) C. civ. Ca atare, nici motivul de recurs prevăzut de art. 304 pct. 9 C. proc. civ. nu este aplicabil, astfel că recursul urmează a fi respins ca nefondat.

3. Analizând recursul formulat de pârâta Societatea Română de Televiziune, Înalta Curte constată următoarele:

Recurenta susține că nu a încălcat prevederile art. 12 alin. (2), art. 14 alin. (13) ale Legii nr. 41/1994 (referitoare la obținerea de informații prin mijloace legale și morale) sau art. 3 alin. (3) al Legii nr. 504/2002 (privind răspunderea pentru conținutul serviciilor de programe difuzate) de vreme ce obligația de a nu divulga informații cu caracter secret dintr-un dosar penal aparține doar autorităților care instrumentează acel dosar.

Această apărare nu poate fi primită deoarece atât normele legale care reglementează caracterul nepublic al probelor din dosarele aflate în faza urmăririi penale, cât și prezumția de nevinovăție sunt norme imperative, obligatorii deopotrivă pentru persoanele fizice sau juridice, iar interpretarea lor în sensul exceptării anumitor categorii de persoane de la respectarea acestor obligații se întemeiază pe distincții pe care legea nu le face, cu încălcarea principiului „ubi lex non

distinguit, nec nos distinguere debemus” (unde legea nu distinge nici interpretul nu trebuie să distingă).

Normele legale imperative și principiile de drept sunt obligatorii erga omnes și trebuie cunoscute și respectate de toți, neputând fi limitate doar la persoanele care fac parte din sistemul judiciar, deoarece nimeni nu se poate prevala de necunoașterea legii, conform principiului „nemo censetur ignorare legem”.

De aceea opinia exprimată de Consiliul de Onoare al Clubului Român de Presă, prin comunicatul din 17.10.2007, nu o poate exonera de răspundere pe recurentă.

A justifica nesocotirea legii prin faptul că materialul difuzat este unul de interes public, întrucât privește un om politic important cu privire la care libertatea de exprimare este mai largă, nu constituie un argument convingător.

Informația de interes public este definită în art. 2 lit. b) al Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public ca „orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației”, însă și o informație cu privire la datele personale ale cetățeanului poate deveni o informație de interes public, în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice, astfel cum se prevede în art. 14 alin. (1) al Legii nr. 544/2001.

Astfel cum s-a arătat anterior, o informație referitoare la începerea urmăririi penale a unei persoane care ocupă o funcție publică poate constitui o chestiune de interes public, însă numai sub aspectul informării publicului asupra inițierii procedurii judiciare, informare care s-a realizat prin comunicatul de presă dat de D.N.A. sub nr. 133/VIII/3/09.06.2008.

Din moment ce dreptul la informare care viza o informație de interes public este limitat de dispoziții legale imperative și a fost exercitat în limitele legii, nu se justifică interesul presei de a continua să prezinte alte informații legate de respectiva chestiune.

Potrivit art. 1 din Codul deontologic al ziaristului, aceasta are datoria primordială de a relata adevărul, obligație ce decurge din dreptul constituțional al publicului de a fi corect informat. Întrucât o probă dintr-un dosar penal aflat în curs de urmărire penală nu exprimă adevărul, aducerea la cunoștința publicului de către ziarist a unei astfel de probe reprezintă o încălcare a dreptului publicului de a fi corect informat și a obligațiilor sale profesionale și legale, putând constitui o faptă ilicită care poate atrage răspunderea civilă delictuală.

Chiar dacă ulterior instanța de judecată constată că proba adusă la cunoștința publicului nu a fost înlăturată din materialul probator, iar vinovăția a fost stabilită prin coroborarea acestei probe cu alte probe, că nu s-a exercitat vreo presiune asupra magistraților, această împrejurare nu înlătură caracterul ilicit al faptei întrucât are în vedere împrejurări intervenite ulterior, nerelevante din perspectiva răspunderii ziaristului.

Astfel cum s-a arătat anterior, Legea nr. 41/1994 și Legea nr. 544/2001 nu înlătură obligația impusă erga omnes de a respecta caracterul secret al probelor strânse de procuror în faza urmăririi penale, în scopul protecției dreptului reclamantului la respectarea vieții private, drept recunoscut de art. 8 al Convenției europene a drepturilor omului și libertăților fundamentale, dar și în scopul aflării adevărului, prin neprejudicierea anchetei.

Recurenta susține că imaginea publică a reclamantului nu a fost afectată de emisiunile postului C. difuzate la 10.10.2007 și la 08.09.2010, ci de activitățile sale infracționale, astfel încât reclamantul nu mai beneficiază de prezumția de nevinovăție din moment ce a fost condamnat definitiv în dosarul penal în care a fost instrumentat, ca probă, montajul audio-video despre care se vorbește în prezenta cauză, context în care nu mai poate fi antrenată răspunderea civilă delictuală a altei persoane.

Aceste alegații sunt nefondate căci, în cauza pendinte, este lipsită de relevanță condamnarea penală ulterioară a reclamantului, pentru argumentele expuse anterior când s-a arătat de ce condamnarea penală definitivă nu poate constitui o așa-zisă „probă a verității”.

Momentul la care se pretinde repararea prejudiciului nu interesează în cauză, întrucât întrunirea condițiilor răspunderii civile delictuale se analizează doar la momentul producerii prejudiciului, în speță acest moment fiind concomitent cu cel al săvârșirii faptei, respectiv publicarea unei probe dintr-un dosar penal nepublic, adică 10.10.2007. Ca atare, devine lipsită de relevanță împrejurarea că, la momentul introducerii acțiunii, probele din dosar nu mai aveau caracter nepublic deoarece instanța penală fusese investită prin rechizitoriu.

Recurenta afirmă că prezumția de nevinovăție nu a fost afectată deoarece reclamantul nu și-a exercitat dreptul la replică și nu a uzat de prezumția de nevinovăție din moment ce nu a negat autenticitatea înregistrării și a demisionat din funcția de ministru.

Aceste apărări sunt nefondate întrucât prezumția de nevinovăție este răsturnată doar în momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare. Nici exercitarea dreptului la replică, nici o eventuală recunoaștere a faptei, prezumată din faptul demisiei, nu pot să răstoarne prezumția de nevinovăție.

Recurenta susține că în mod greșit a fost obligată să înceteze difuzarea materialului audio-video deoarece obligația nu mai subzistă din moment ce materialul a devenit public, odată cu formularea rechizitoriului; prin impunerea acestei sarcini instanța de apel a încălcat art. 8 al Legii nr. 41/1994, imixionându-se în activitatea Societății Române de Televiziune și încălcând competența instanței penale de a confirma veridicitatea acestei probe.

Înalta Curte consideră că obligația recurente de a înceta difuzarea materialului audio-video era actuală la momentul la care s-a dispus deoarece continuarea difuzării acestui material încalcă prezumția de nevinovăție care a subzistat până la finalizarea procesului penal prin condamnare, astfel cum s-a arătat anterior. Numai fapta ilicită imputată pârâtei D.N.A., constând în nerespectarea caracterului secret al probelor din dosar, s-a consumat printr-o acțiune instantanee, odată cu copierea și punerea la dispoziția postului C. a montajului audio-video, fiind diferită de difuzarea repetată a materialului pe postul de televiziune care putea fi săvârșită în continuare, cu consecința perpetuării prejudiciului de imagine al reclamantului până la momentul finalizării procesului penal prin condamnare. Astfel fiind, nu poate fi primit argumentul de analogie invocat de recurentă între fapta D.N.A. și fapta recurente Societatea Română de Televiziune, sub aspectul caracterului de actualitate.

Prin urmare, nu există o încălcare a art. 8 al Legii nr. 41/1994 referitor la garantarea prin lege a autonomiei și independenței editoriale a serviciilor publice de radiodifuziune și de televiziune.

Deși recurenta a invocat două motive de recurs, respectiv art. 304 pct. 8 și 9 C. proc. civ., din dezvoltarea acestora se conturează doar motivul de recurs prevăzut de art. 304 pct. 9 C. proc. civ. care, pentru argumentele menționate anterior, nu este fondat și urmează a fi respins.

4. Analizând recursul declarat de pârâta B., fundamentat pe dispozițiile art. 304 pct. 7 și 9 C. proc. civ., se constată următoarele:

Recurenta consideră că nu avea obligația de a respecta caracterul secret al actelor dintr-un dosar penal aflat în faza de urmărire penală întrucât nu deține calitatea de funcționar public sau de reprezentat al statului și susține că instanța de apel nu a menționat textul de lege care instituie obligația de răspundere obiectivă în sarcina pârâților și care exclude posibilitatea analizei elementelor răspunderii civile delictuale, întrucât Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune nu conține prevederi în acest sens. Totodată, susține că instanța de apel a interpretat denaturat art. 12 alin. (2) din Legea nr. 544/2001 care excludea explicit Societatea Română de Televiziune din sfera celor responsabili de „siguranța informațiilor”, cu atât mai mult cu cât Societatea Română de Televiziune nu poate răspunde și pentru că, datorită protecției speciale instituite prin lege, sursele care au furnizat montajul audio-video nu pot fi divulgate.

Analizând aceste critici, Înalta Curte consideră, pentru argumentele expuse în verificarea recursului declarat de Societatea Română de Televiziune, că obligația de a nu divulga informații cu caracter nepublic revine tuturor persoanelor, fiind o obligație legală imperativă, opozabilă erga omnes.

Pomind de la această premisă, în mod corect instanța de apel a considerat posibilă antrenarea răspunderii unei autorități publice, în calitate de comitent, pentru încălcarea legii de către angajații săi, considerând că această răspundere are caracter obiectiv, adică nu presupune dovedirea de către reclamant a vinovăției persoanei juridice sau fizice, de vreme ce nimeni nu se poate prevala de necunoașterea legii - „nemo censetur ignorare legem”.

Cu alte cuvinte, sub aspectul laturii subiective, când caracterul ilicit al faptei este dat de nerespectarea art. 14 alin. (13) al Legii nr. 41/1994 (potrivit căruia „informațiile nu pot fi obținute decât prin mijloace legale și morale”), vinovăția se prezumă, motiv pentru care nu era necesară reglementarea expresă a răspunderii obiective în nicio lege, deci nici în Legea nr. 41/1994.

Din moment ce atât sursa care a furnizat informația, cât și ziaristul aveau obligația de a nu divulga informații cu caracter nepublic, protecția de către ziarist a identității celor care le-au furnizat informațiile nu constituie o cauză care exonerează de răspundere civilă.

Recurenta invocă interpretarea greșită a art. 12 alin. (1) lit. e) și f) și alin. (2) din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, când s-a apreciat că excepțiile de la accesul liber la informațiile publice sunt obligatorii față de orice persoană care intră în contact cu informații din dosarele de urmărire penală. În opinia recurente, în

semnificația acestui text este aceea că cetățenilor le este interzis numai dreptul de a solicita astfel de informații. De vreme ce Societatea Română de Televiziune nu avea obligația de a asigura securitatea informațiilor, nu putea răspunde pentru aplicarea măsurilor de protecție a informațiilor nepublice.

Astfel cum s-a arătat anterior, când a fost analizată noțiunea de „informație secretă”, caracterul secret sau nepublic presupune atât refuzul de a se da curs solicitării pentru eliberarea informațiilor la care publicul nu are acces, cât și interzicerea difuzării acestora. Aceste interdicții legale sunt opozabile tuturor deoarece nimeni nu se poate prevala de necunoașterea legii. În contextul existenței acestor obligații, caracterul ilicit al obținerii informațiilor secrete de către cei care le-au difuzat poate fi prezumat.

Art. 12 alin. (2) din Legea nr. 544/2001 se referă expres la antrenarea răspunderii pentru nerespectarea măsurilor de protecție a informațiilor secrete menționate în alin. (1), nu doar pentru autoritățile publice care dețin astfel de informații sau pentru instituțiile publice abilitate prin lege să asigure securitatea informațiilor, ci și pentru persoanele, fizice sau juridice, care dețin astfel de informații.

Societatea Română de Televiziune este persoană juridică, deci are obligația prevăzută de art. 12 alin. (2) din Legea nr. 544/2001, astfel încât este nefondată apărarea recurentei că acest articol excludea explicit Societatea Română de Televiziune din sfera celor responsabili de „siguranța informațiilor”.

Recurenta critică raționamentul instanței de apel, afirmând că art. 13 și 15 din Legea nr. 544/2001, interpretate coroborat, nu susțin soluția instanței de apel.

Art. 13 din Legea nr. 544/2001 se referă la caracterul de informație publică al datelor care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate sau o instituție publică, iar art. 15 reglementează accesul, culegerea și difuzarea informațiilor de interes public de către mijloacele de informare în masă, ca drept al cetățenilor de a avea acces la orice informație de interes public.

Deși recurenta nu dezvoltă această critică, se poate deduce că aceste două articole ar permite accesul neîngrădit al mijloacelor de informare în masă la informații de interes public și, implicit, dreptul de a da publicității inclusiv informații care sunt excluse prin lege de la divulgare.

Pentru argumentele expuse cu ocazia analizei noțiunii de „informație secretă”, accesul cetățenilor la informații de interes public nu este unul absolut, fiind limitat de dreptul cetățenilor de a fi corect informați, drept care nu este asigurat atunci când informațiile de interes public provin dintr-un dosar aflat în faza de urmărire penală, în care autenticitatea și veridicitatea probelor pe care le conține nu poate fi contestată.

În cauza pendinte, trimiterea în judecată a unei persoane care deține o funcție publică constituie o informație de interes public, în accepțiunea art. 14 alin. (1) al Legii nr. 554/2001, cu privire la care publicul a fost corect informat prin comunicatul de presă emis de D.N.A.

Recurenta consideră că analizarea art. 14 alin. (13) din Legea nr. 41/1994 dovedește modul incomplet în care a fost analizată cauza.

Înalta Curte apreciază că prevederile acestui articol, referitoare la obligația obținerii de informații prin mijloace legale și morale, sunt esențiale în stabilirea vinovăției, ca element al răspunderii civile delictuale, contribuind, alături de prezumția de cunoaștere a legii, dedusă din principiul nemo censetur ignorare legem, la identificarea unei răspunderi obiective a părților, motiv pentru care deține un rol decisiv în soluționarea cauzei și nu justifică apărarea recurentei.

Recurenta apreciază că, în lipsa unor aprecieri personale cu privire la reclamant, limitându-se la adevărul obiectiv, nu a săvârșit o faptă ilicită în condițiile în care au fost respectate obligațiile prevăzute în art. 3, 4 și 14 din Legea nr. 41/1994, acționând fără intenția de defăimare sau de denaturare a evenimentelor, motiv pentru care consideră „ridicolă” susținerea instanței că a inoculat publicului ideea că reclamantul este un ministru corupt și că s-a substituit instanței de judecată.

Având în vedere menținerea în recurs a soluției instanței de apel de a nu trage la răspundere pe recurentă pentru fapta din 8 09 2010, deoarece nu sunt întrunite elementele răspunderii civile delictuale, aceste critici nu vor fi analizate, fiind lipsite de interes, urmând a fi analizate criticile din perspectiva faptei din 10 10 2007, privind difuzarea montajului audio-video care constituia probă într-un dosar penal aflat în faza urmăririi penale.

Caracterul ilicit al acestei fapte nu a fost stabilit în raport de încălcarea art. 3 și 4 al Legii nr. 41/1994 care reglementează obligații specifice ale Societății Române de Televiziune, ci ca urmare a nerespectării obligației de a divulga și difuza

probe dintr-un dosar de urmărire penală, menționată în art. 94 alin. (5) C. proc. pen., în art. 12 alin. (1) lit. e) și f) coroborat cu art. 2 și 14 din Legea nr. 554/2001 și a obligației de a nu obține informații prin mijloace nelegale sau imorale, prevăzută în art. 14 alin. (13) al Legii nr. 41/1994.

Recurenta afirmă că prezumția de nevinovăție a fost răsturnată deoarece în procesul penal s-a stabilit cu putere de lucru judecat, de la momentul săvârșirii faptei, că reclamantul a săvârșit fapta cu vinovăție, astfel că nu recurenta a încălcat prezumția de nevinovăție. Mai mult, veridicitatea înregistrării nu a fost contestată de către reclamant.

Astfel cum s-a motivat anterior, condamnarea ulterioară a reclamantului în dosarul penal nu are vreo influență asupra cauzei civile de față, în care se analizează atitudinea ilicită a altor persoane, în legătură cu altă faptă decât cea care a format obiectul dosarului penal.

Prejudiciul invocat de reclamant constă în încălcarea dreptului la viață privată, la demnitate și onoare prin supunerea sa oprobiului public odată cu publicarea unei informații care, deși de interes public, era exceptată temporar de la difuzare, întrucât fusese instrumentată de organele de urmărire penală și nu i se putea stabili la acel moment autenticitatea și veridicitatea, fiind o informație care nu relatează adevărul. Astfel, prejudiciul invocat de reclamant s-a produs la momentul difuzării informației, iar vinovăția părților și celelalte elemente ale răspunderii civile delictuale trebuie analizate la acel moment.

Este lipsită de relevanță împrejurarea că veridicitatea și autenticitatea probei au fost confirmate ulterior, prin condamnarea definitivă a reclamantului, întrucât dezlegarea dată de instanța penală naște o prezumție de adevăr judiciar care își produce efectele numai de la data rămânerii definitive a hotărârii penale și numai pentru viitor, motiv pentru care nu poate constitui o cauză de exonerare a părților de răspundere civilă delictuală pentru o faptă anterioară.

Recurenta consideră că reducerea rolului jurnalistului doar la prezentarea către public a conținutului hotărârii penale ar fi „absurdă”, fiind contrazisă de principiile de funcționare a profesiei de jurnalist, care pun pe primul plan rolul de investigator și furnizor de informații de interes public.

Susținerea nu poate fi primită întrucât, deși potrivit art. 15 alin. (2) al Legii nr. 544/2001 activitatea de culegere și de difuzare a informațiilor de interes public, desfășurată de mijloacele de informare în masă, reprezintă o concretizare a dreptului cetățenilor de a avea acces la orice informație de interes public, mijloacele de informare în masă, deci și ziaristii și realizatorii de emisiuni, au și obligația de a furniza informații corecte, conform art. 31 alin. (4) din Constituției României și art. 3 alin. (2) din Legea audiovizualului, Legea nr. 504/2002, care prevede că „toți radiofurnizorii au obligația să asigure informarea obiectivă a publicului prin prezentarea corectă a faptelor și evenimentelor și să favorizeze libera formare a opiniilor”. Totodată, în art. 2 și 5 din Codul deontologic al ziaristului, adoptat de Clubul Român de Presă, se menționează că ziaristul poate da publicității numai informații de a căror veridicitate este sigur, după ce în prealabil le-a verificat, de regulă, din cel puțin două surse credibile și va avea în vedere respectarea prezumției de nevinovăție, astfel încât niciun individ nu va fi catalogat drept infractor până când o instanță juridică nu se va pronunța.

În considerarea textelor legale invocate, se poate observa că o informație derivând dintr-o probă aflată într-un dosar penal aflat în curs de urmărire penală nu poate fi dată publicității tocmai pentru că nu constituie o informație corectă. De aceea dreptul ziaristului de a aduce la cunoștința publicului o informație de interes public care are caracter nepublic nu există până la momentul la care informația dobândește caracter public, în speță prin finalizarea urmăririi penale odată cu trimiterea dosarului în instanță.

Chiar și după acest moment, în conformitate cu art. 5 din Codul deontologic al ziaristului, ziaristul are obligația de a respecta prezumția de nevinovăție și de a evita publicarea comentariilor și a luărilor de poziție asupra unor cauze aflate pe rol și nu se poate substitui instituțiilor și puterilor publice invocând art. 15 alin. (2) al Legii nr. 554/2001.

Recurenta consideră că a fost ignorată practica C.E.D.O., în cauzele *Bladet Tromsø împotriva Norvegiei*, *Axel Springer împotriva Germaniei* și *Tănăsoaică împotriva României*, deși există similitudine cu speța de față privind momentul aducerii la cunoștința publică a unor fapte de natură publică, traduse ulterior prin condamnări penale. În opinia sa, instanța de apel a analizat jurisprudența C.E.D.O. raportându-se la cauzele *Bedat împotriva Elveției* și *Tourancheau împotriva Franței* care nu sunt incidente pentru că, în prima cauză persoana vizată era o persoană privată, nu una publică, iar în cea de-a doua nu există similitudine cu prezenta speță.

Analizând acest aspect, Înalta Curte observă că instanța de apel a făcut în mod corect referire la jurisprudența C.E.D.O., exemplificată prin cauzele *Cășuneanu împotriva României*, *Bedat împotriva Elveției* și *Tourancheau împotriva Franței*, apreciindu-le ca relevante în soluționarea prezentei cauze întrucât analizează limitarea, prin legea internă, a dreptului la

liberă exprimare, garantat prin art. 10 din C.E.D.O.L.F., ca urmare a reglementării caracterului secret al probelor din dosarele aflate în curs de urmărire penală, în scopul protejării vieții private ca drept fundamental menționat în art. 8 din C.E.D.O.L.F.

Bazându-se pe similitudinea acestor cauza cu speța pendinte, instanța de apel a invocat jurisprudența C.E.D.O., menționată anterior, în care s-a constatat că ingerința în dreptul la liberă exprimare este acceptată, atunci când este prevăzută de lege (cauza *Tourancheau împotriva Franței*), că extrase din dosarul de urmărire penală nu pot deveni publice înainte ca procurorul să înainteze instanței rechizitoriul, în scopul protejării vieții private a reclamantului, fiind irelevant faptul că faptele de corupție ale unor înalți demnitari constituie informații de interes public (cauza *Cășuneanu împotriva României* parag. 83 și 84), că, în chestiunea respectării vieții private a unui inculpat în cadrul unei cauze privind încălcarea secretului urmăririi penale, autoritățile naționale nu au doar obligația negativă de a nu divulga în mod deliberat informații protejate de art. 8 ci, în plus, acestea ar trebui să adopte măsuri pentru a proteja în mod eficient aceste drepturi (cauza *Bedat împotriva Elveției* parag. 72).

Cauzele *Bladet Tromsr împotriva Norvegiei*, *Axel Springer împotriva Germaniei* și *Tănăsoaică împotriva României* abordează parțial aspectele menționate anterior, astfel încât nu se suprapun deplin cu problematica analizată în prezenta cauză.

Astfel, în cauza *Bladet Tromsr împotriva Norvegiei*, analiza caracterului secret al informației de interes public nu se referea la un dosar penal, iar justetea proporției dintre restricțiile impuse libertății de exprimare a fost raportată la obiectivul urmărit, cel al protecției reputației și drepturilor vânătorilor de foci, care diferă de cel din prezenta cauză. În cauza *Axel Springer împotriva Germaniei* încălcarea art. 10 din C.E.D.O. nu a fost analizată din perspectiva caracterului secret al probelor din dosarele penale aflate în curs de urmărire penală, ci al notorietății reclamantului și al comentariilor asupra măsurilor luate de autorități. În cauza *Tănăsoaică împotriva României* a fost analizată încălcarea dreptului la liberă exprimare din perspectiva insultei și calomniei și nu a scurgerii de informații dintr-un dosar penal aflat în faza urmăririi penale.

Înalta Curte apreciază că, în selectarea jurisprudenței C.E.D.O., importanță prezintă nu doar similitudinile existente din perspectiva situației de fapt, cât mai ales raționamentul instanței de contencios european sub aspectul ipotezelor în raport de care se analizează ingerința în drepturile garantate de Convenție, față de scopul legitim urmărit. Din această perspectivă, raportarea pe care instanța de apel a făcut-o la jurisprudența C.E.D.O. este corectă și relevantă în susținerea soluției pronunțate.

Legislația din România prevede posibilitatea limitării dreptului presei de a informa publicul asupra unor aspecte de interes public, în art. 94 alin. (5) C. proc. pen., în art. 12 alin. (1) lit. e) și f) din Legea nr. 544/2001, dar și răspunderea pentru aplicarea măsurilor de protejare a informațiilor exceptate de la accesul liber al cetățenilor, atât în sarcina celor ce dețin astfel de informații, dar și a instituțiilor abilitate prin lege să asigure securitatea informațiilor, astfel cum rezultă din art. 12 alin. (2) din Legea nr. 544/2001, text aplicat pentru stabilirea calității procesuale pasive.

În cauză s-a făcut dovada că D.N.A. nu a asigurat securitatea informațiilor nepublice, iar Societatea Română de Televiziune și B. nu au respectat obligația legală de a proteja informațiile exceptate de la accesul liber al cetățenilor, respectiv de a folosi doar mijloace legale și morale pentru obținerea de informații, menționată în art. 14 alin. (13) al Legii nr. 41/1994.

Ingerințele asupra dreptului la liberă exprimare, garantat prin art. 10 al Convenției, sunt acceptate dacă sunt prevăzute de lege și dacă sunt proporționale cu scopul legitim urmărit, care în cauză a fost analizat din perspectiva art. 8 al Convenției europene a drepturilor omului și libertăților fundamentale, privind protecția vieții private, cu toate atributele ei.

Luând în considerare proporționalitatea cu scopul urmărit, soluția instanței de apel este corectă, întrucât este incompatibilă cu standardele unei societăți democratice scurgerea către presă a informațiilor secrete prin intermediul angajaților instituțiilor abilitate de lege să asigure securitatea informațiilor, dar și aducerea la cunoștința publică a unor fapte de natură penală, anterior stabilirii veridicității lor printr-o hotărâre judecătorească definitivă, câtă vreme nu servește la informarea corectă a publicului și determină nerespectarea prezumției de nevinovăție.

Pentru toate aceste considerente, toate cele patru recursuri se privesc ca nefondate și, în aplicarea art. 312 alin. (1) C. proc. civ., vor fi respinse ca atare.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

ÎN NUMELE LEGII,

DECIDE

Respinge, ca nefondate, recursurile declarate de reclamantul A. și de pârâții Societatea Română de Televiziune, B. și Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție împotriva deciziei nr. 979/AP din 30 iunie 2016 a Curții de Apel Brașov, secția civilă.

Irevocabilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 8 noiembrie 2016.